



Evropská  
komise

# PANORAMA

JARO 2018 / č. 64



**Politika soudržnosti:  
30 let investic  
do budoucnosti  
evropských regionů**

SEVERNÍ PORÝNÍ-  
VESTFÁLSKO:  
VÝZNAMNÝ HRÁČ  
NA VNITROSTÁTNÍ  
A CELOSVĚTOVÉ SCĚNĚ



ZACHOVÁNÍ TRADIC  
A INVESTOVÁNÍ  
DO BUDOUCNOSTI  
V CHORVATSKU



# COHESION 30

Regionální  
a městská  
politika

# PANORAMA

## V tomto vydání...

V tomto jarním vydání časopisu *Panorama* se zaměříme na 30. výročí vytvoření politiky soudržnosti ve dvou zvláštních článcích. Ohlédnutí za pěti programovými obdobími s využitím map a informační grafiky ukazuje, jak se časem vyvíjela tato politika i regiony, které ji využívají. Vyzdvihneme rovněž 30 charakteristických projektů z různých členských států a ukážeme si tak rozsah a účinnost provedených investic.

Náš regionální profil se tentokrát zaměří na Severní Porýní-Vestfálsko v Německu. Najdete zde profily projektů a také rozhovor s prof. Andreasem Pinkwartem, ministrem pro hospodářské záležitosti, inovace, digitalizaci a energetiku v Severním Porýní-Vestfálsku. Prozkoumáme rovněž podporu EFRR pro malé a střední podniky, hodnocení územního dopadu a nový nástroj Komise pro integraci lidí přistěhovaleckého původu. Dále vysvětlíme spolupráci mezi EU a Norskem, Islandem a Lichtenštejnskem založenou na Dohodě o Evropském hospodářském prostoru.

Rovněž zde najdete rozhovor s Jacquesem Mézardem, francouzským ministrem pro územní soudržnost, který zkoumá minulost, současnost a budoucnost vlivu politiky soudržnosti ve Francii. Rubrika „Jak to vidíte vy“ zahrnuje příspěvky z Toskánska, Braniborska a z asociace měst atlantického oblouku. V oddílu Projekty navštívíme Estonsko, Rakousko a Řecko.

Přeji vám příjemné počtení.



**AGNÈS MONFRET**

*Vedoucí oddělení komunikace, Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku, Evropská komise*



ÚVODNÍK.....	3	POLITIKA SOUDRŽNOSTI: SLAVÍ 30 LET.....	24
FOND SOUDRŽNOSTI POMÁHÁ VE FRANCII.....	4	MAPOVÁNÍ POKROKU INVESTIC V RÁMCI POLITIKY SOUDRŽNOSTI.....	40
SOUBOR NÁSTROJŮ NA POMOC PŘISTĚHOVALCŮ.....	8	OBNOVA RŮSTU V EU.....	50
CHORVATSKO SI STANOVUJE PRIORITY.....	10	HODNOCENÍ ÚZEMNÍHO DOPADU.....	52
SEVERNÍ PORÝNÍ-VESTFÁLSKO: GLOBÁLNÍ HRÁČ.....	12	FONDY EHP A NORSKA: SILNĚJŠÍ EVROPA.....	54
PODPORA REGIONÁLNÍCH POŽADAVKŮ V BRANIBORSKU.....	20	SPRÁVA MĚSTSKÝCH ODPADNÍCH VOD V ZÁPADNÍ MAKEDONII.....	58
TOSKÁNSKO: REGIONÁLNÍ FINANCOVÁNÍ JE KLÍČOVÉ.....	21	PROJEKTY Z RAKOUSKA, ESTONSKA A ŘECKA.....	60
SPOLUPRÁCE MĚST ATLANTICKÉHO OBLOUKU.....	22	PŘIPRAVOVANÉ AKCE.....	63
STRUČNÝ PŘEHLED AKTUALIT.....	23		

## ÚVODNÍK

Rok 2018 je pro politiku soudržnosti zvláštním rokem. Právě za tři měsíce, 24. června, oslavíme její 30. výročí, a to přesně na den, kdy byly přijaty první předpisy v rámci politiky soudržnosti.

Není třeba dodávat, že je to obrovský milník. Během těch 30 let jsme toho společně dosáhli mnoho: růst, pracovní místa, rychlejší internet, lepší dostupnost, lepší kvalita a větší počet nemocnic, školek a škol pro naše děti atd. V tomto vydání časopisu *Panorama* najdete 30 působivých příkladů toho, jak evropské regiony využívají politiku soudržnosti ke zlepšení života a budoucnosti svých občanů. Dobrou zprávou totiž je, že součástí tohoto úspěšného příběhu je každý evropský region. Na základě politiky soudržnosti lze lépe využívat příležitosti vytvořené největším vnitřním trhem na světě.

Dnešní politika soudržnosti je samozřejmě velmi odlišná od té, kterou jsme znali před 30 lety. Od té doby do EU vstoupilo 16 nových členských států. Výzvy a dotační priority se vyvíjely. Hlavní prioritou se například stala podpora průmyslové transformace evropských regionů, neboť podporuje integraci migrantů.

Ale jednou ze silných stránek této politiky je, že je vždy schopná učit se ze svých úspěchů i chyb a neustále se přizpůsobovat nové době, zatímco zůstává věrná svým původním zásadám: podpora nejvíce znevýhodněných regionů, víceleté programy, strategicky zaměřené investice a zapojení regionálních a místních partnerů.



Ráda bych využila této příležitosti a složila velkou poklonu všem, kdo každý den uvádějí a uvádějí tuto politiku do praxe. Jsem hrdá na tisíce odborníků na politiku soudržnosti v našich členských státech a regionech, kteří dbají na to, aby fondy EU spolupracovaly, a kteří pomáhají žadatelům v úspěšném provádění jejich projektů. Jsem si jistá, že jsou na politiku soudržnosti také hrdi.

Tudíž je čas oslavovat. Ale také je čas zúročit to, čeho jsme dosáhli, aby politika mohla dále sloužit našemu společnému evropskému snu o společném míru, demokracii, svobodě, solidaritě a prosperitě pro všechny.

Za pár týdnů bude Komise prezentovat své návrhy pro nadcházející víceletou dohodu o financování a pro budoucí politiku soudržnosti po roce 2020. Proběhne významná debata o tom, jak by měly vypadat priority evropských fondů pro nové období. V této souvislosti mě velmi těší, že budeme schopni ukázat tisíce konkrétních příkladů, jak Evropská unie změnila život milionů občanů na celém kontinentě. Politice soudržnosti tedy mnohokrát děkujeme a přejeme všechno nejlepší k narozeninám! ■

**CORINA CREȚUOVÁ**

*Evropská komisařka pro regionální politiku*

# Přizpůsobení politiky soudržnosti budoucím výzvám ve Francii

Francouzský ministr pro územní soudržnost, Jacques Mézard, pojednává o významu politiky soudržnosti v minulosti, současnosti a budoucnosti a o změnách, které bude nutné zavést, abychom mohli čelit výzvám, které Francii a celou EU čekají po roce 2020.



*Politika soudržnosti, která byla koncipována a zavedena pod vedením Jacquese Delorse v roce 1988, nyní slaví 30 let. Ačkoli byla průběžně upravována, zůstala věrná původním zásadám: pomoc nejvíce znevýhodněným regionům, víceleté programy, strategicky zaměřené investice a zapojení regionálních a místních partnerů. Bylo nutné zachovávat věrnost těmto zásadám po celou tuto dobu? A mají nám co dát i dnes?*

Politika soudržnosti je základním stavebním kamenem evropského projektu, protože snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony je zásadou stanovenou v preambuli Římské smlouvy. Tato politika je primární evropskou investiční politikou a zažila již několik velkých úspěchů. Novým členským státům pomohla urychlit ekonomický pokrok a během hospodářské krize podpořila investice. Politika soudržnosti je také inkluzivní a dynamickou rozvojovou politikou, jejímž cílem je pomoci územím se

zvláštním znevýhodněním, aby lépe využila své silné stránky jak na jednotném trhu, tak v globalizovaném světě. Pokud ale chceme, aby dynamika této politiky i nadále vyhovovala nám všem, budeme muset provést její zásadní úpravy nebo ji dokonce přepracovat, a to z následujících důvodů:

- › hospodářských – v zájmu zajištění své udržitelnosti Evropa potřebuje regiony, které jsou produktivní a radikálně transformované,
- › sociálních – síla sociální soudržnosti a kvalita lidského kapitálu budou strategickými faktory,
- › politických – existuje riziko sociálního tříštění celého kontinentu.

*Jádrem diskuse je rozpočet pro politiku soudržnosti po roce 2020. Jaký je váš názor na pozici, ve které se dnes nacházíme, a jaká jsou vaše očekávání?*

Francouzské orgány podporují „proaktivní rozpočet pro suverénní Evropu, která zaručuje naši bezpečnost a připra-

vuje se na budoucnost mladých Evropanů“ – spravedlivější a předvídatelnější rozpočet. Potvrdily jak podporu politiky soudržnosti, tak i své přání provést její hloubkovou reformu. Pokud máme lépe řešit současnou územní problematiku, chceme, aby tato politika měla přesnější zaměření a aby byla řízena větší sociální a fiskální konvergencí. Pro Francii je silná Evropa jedinou smysluplnou možností úplné ochrany, obrany a podpory francouzských občanů v globalizovaném světě v budoucnosti.

*Do jaké míry pomáhají současné programy stimulovat francouzské hospodářství? Jakých konkrétních výsledků byste chtěli na konci současného programového období (2014–2020) dosáhnout?*

Jedním z hlavních motorů beznákladové konkurenceschopnosti francouzské ekonomiky je inovace. Intenzita investic do výzkumu a vývoje se od krize zpomalila a není pochyb o tom, že k posílení konkurenceschopnosti odvětví a zabrá-

» *Pro Francii je silná Evropa jedinou smysluplnou možností úplné ochrany, obrany a podpory francouzských občanů v globalizovaném světě v budoucnosti.* «

nění výpadkům některých regionů je třeba tyto investice stimulovat. Dalším důležitým aspektem přitažlivosti francouzského hospodářství je stabilita investičního prostředí a sociální soudržnost, ke kterým přispívají i evropské strukturální a investiční fondy (ESIF). Jejich prováděcí rámec, který primárně podporuje strukturované investice a nabízí záruky, je dalším faktorem, který přispívá k investiční bezpečnosti.

Dopad ESIF na různých územích však závisí na množství získaných finančních prostředků. Navíc během následného hodnocení si lze povšimnout kladného vlivu finančních prostředků ve francouzských regionech během krize. Hospodářský

dopad aktuálního programu však nemůžeme přesně určit, k tomu nemáme dostatečnou perspektivu. Faktem je, že ESIF jen zřídka působí izolovaně. Konkrétně doufáme, že tyto finanční prostředky umožní zvýšit podíl výdajů určených na výzkum a vývoj ve Francii a současně snížit rozdíly mezi regiony v oblasti inovací, zaměstnanosti a odborné přípravy.

*Byl jste ministrem zemědělství a nyní jste ministrem územní soudržnosti.*

*Souhlasíte s tím, že Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) by měly v budoucnu ve venkovských oblastech (po roce 2020) ještě více spolupracovat, například*

*v oblasti širokopásmového připojení? Pokud se vytvoření jediného fondu nezdá být vhodným řešením, neměly by se hledat integrovanější společné způsoby intervence, zejména v zájmu zjednodušení?*

Moje zkušenost na ministerstvu zemědělství netrvala dlouho, ale jako zvolený zástupce departementu Cantal mohu potvrdit, že zavedení širokopásmového připojení je naprosto nezbytné pro hospodářský rozvoj venkovských oblastí. Proto se mnoho francouzských regionů rozhodlo kromě francouzského vysokorychlostního plánu [France Très Haut Débit] využít k urychlení zavedení širokopásmového připojení i evropské fondy.



Instalace optické sítě – významná investice do francouzské regionální infrastruktury.

Nicméně složitá koncepce fondů s vícero prioritami není vždy úplně transparentní, a to je problém, který je třeba začít řešit. Francouzské orgány již svá očekávání ohledně takového zjednodušení vyjádřily a své podněty předaly evropským orgánům. My samozřejmě počítáme s výrazným zjednodušením po roce 2020, které bude vyžadovat lepší harmonizaci pravidel řídicích různých fondů.

Musíme být poměrně obezřetní zejména u třech bodů a musíme zajistit právní jistotu příjemců, technickou proveditelnost návrhů a to, aby pokrok směrem ke zjednodušení na úrovni Společenství nevedl ke zvýšení regulačních požadavků na vnitrostátní úrovni.

*Během období 2014–2020 Francie předala zodpovědnost za správu EFRR z prefektur na regiony (regionální rady). Jaká poučení jste získali z tohoto vývoje?*

*Jaký byl podle vás dopad na koordinační úlohu státu?*

Aktuální programové období bylo pro všechny zúčastněné strany náročné. Během tohoto programového období musely regiony čelit dvojí výzvě: provádění řízení programů, jejichž nadměrná složitost je až příliš známá, a ve většině regionů i správě fúze francouzských regionů. Správní orgány se jako celek těchto nových povinností zhostily velmi profesionálně. Co se týče koordinačních orgánů, ty musejí poskytovat správním orgánům jak technickou, tak i regulační podporu v široké škále témat, poskytovat odborné znalosti o práci mezi ministerstvy a zajišťovat informovanost o vnitrostátních postojích v dialogu s regiony a evropskými institucemi.

Tento proces dialogu a systém práce a spolupráce mezi státem a regiony postavený kolem správy ESIF lze samo-

zřejmě zdokonalit, i když, bez ohledu na to, co kdo říká, funguje a podává výsledky, které jsou vcelku uspokojivé.

*Francouzské nejvzdálenější regiony (DOM) musí čelit mnoha výzvám, jako je odlehlost, ostrovní charakter a problematická zeměpisná poloha. Jsou vhodnou odpovědí na tyto výzvy speciální přidělení? Neměla by být reakce EU dále „strukturována“ tím, že by ji podpořila hlubší a udržitelnější podpora EFRR a dokonce Evropského sociálního fondu (ESF)? Jaké budou během dalšího vyjednávání francouzské priority při uvážení specifických podmínek nejvzdálenějších regionů?*

Nejvzdálenější regiony jsou pro Evropskou unii příležitostí. Jejich omezení a problémů samozřejmě není málo a situace jednotlivých francouzských nejvzdálenějších regionů se liší. Nicméně

*Pohled ze střechy na Clermont-Ferrand s imponantním Puy de Dôme v pozadí.*





Anne-Laure Morel vlastní začínající společnost Torskal na ostrově La Réunion, jednom z nejvzdálenějších francouzských regionů.

nejvzdálenější regiony mají jedinečný potenciál a zdroje, které jsou přímo spojeny se strategickými hospodářskými odvětvími budoucnosti (zelenou ekonomikou, modrou ekonomikou a dokonce i kosmickým hospodářstvím). Tyto přednosti žel nebyly dosud plně využity.

Politika soudržnosti a Evropský fond pro strategické investice (EFIS) nabízí celou řadu možností a nástrojů. Speciální přidělení pro nejvzdálenější regiony je jednou z mnoha. Vzhledem k významným místním potřebám nejvzdálenějších regionů bychom v této souvislosti měli co nejrychleji učinit pokrok v určitých klíčových otázkách týkajících se zemědělství, rybolovu, nakládání s odpady, odborné přípravy a mládeže, mobility z těchto území a mezi nimi a také obchodních dohod. Po konzultacích zahájených v rámci projektu Assises des Outremer budou v této souvislosti zúčastněnými subjekty navrženy inova-

tivní a strukturální projekty a projekty vytvářející pracovní místa, které příští jaro podpoří i vláda.

*Jste voleným zástupcem departementu Cantal (departement regionu Auvergne-Rhône-Alpes). Měla na toto území politika soudržnosti Evropské unie nějaký významný vliv? Mohl byste vypíchnout některé projekty, které byly pro občany obzvláště přínosné?*

Politika soudržnosti Evropské unie je složitá, ale představuje skutečnou příležitost pro všechna naše území: průměrný podíl evropských fondů na regionálních investicích činí v kontinentální Francii 20 % a v regionu Auvergne, z něhož pocházím, tento podíl dosahuje 76 %. Takže ano, mohu vám potvrdit, že tato politika je stěžejní pro veřejné činitele, kteří chtějí mobilizovat investory zájímající se o strukturální projekty v regionech. Například ve spojení se zemědělstvím EFRR

poskytl celkovou finanční podporu ve výši 150 000 EUR na projekt pro výzkum a vývoj „MOPAD“<sup>1</sup> pod vedením společnosti BIOVITIS, která se snaží bojovat s chorobami pšenice pomocí mikroorganismů. A zase z jiného soudku, fond EFRR podpořil také rozvoj pracovních prostor pro spolupráci mikropodniků / malých a středních podniků, například v oblastech Murat (195 000 EUR) a Salers (150 000 EUR). ■

1) Micro-Organismes Pour une Agriculture Durable [Mikroorganismy pro trvale udržitelné zemědělství].

# Soubor nástrojů, které pomáhají lidem přistěhovaleckého původu prostřednictvím fondů EU

**Komise nedávno spustila soubor nástrojů, který koordinuje fondy EU pro integraci osob přistěhovaleckého původu.**

**K**aždé ráno, když jedete metrem, pravděpodobně nemyslíte na to, kdo právě metro řídí a zajišťuje, že bezpečně dorazíte do svého cíle. Později, když jdete do nemocnice, si asi ani neuvědomujete, kdo vám měří krevní tlak a připomíná vám vedlejší účinky vašich léků. A možná vám ani nedochází, kdo stojí za snem vaší dcery hrát jako Romelu Lukaku z belgického národního fotbalového týmu.

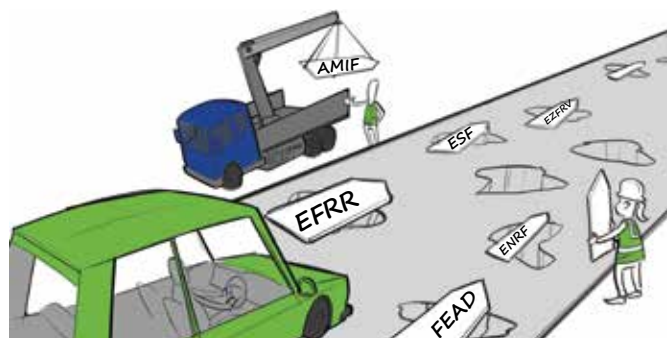
Nuže aby bylo jasno: je velmi pravděpodobné, že všichni tito lidé se narodili buď mimo Evropu, nebo mají rodiče, kteří imigrovali z jiného kontinentu. Možná se do Evropy dostali mnoha různými způsoby. Ale ať už jejich cesta byla jakákoli, jejich děti musely čelit mnoha překážkám ve škole, obzvláště pokud chodily do segregované školy.

## Zřetelné nerovnosti

V roce 2016 nemělo 4,1 % celkové populace EU státní občanství členského státu a 7 % populace žijící v EU se narodilo mimo její hranice. Tyto údaje ukazují, že mezi lidmi přistěhovaleckého původu a většinou společností stále existují výrazné a narůstající sociální a ekonomické nerovnosti. Za pozornost stojí zejména následující nerovnosti:

- V roce 2016 zůstala míra nezaměstnanosti ve 28 členských státech EU pro přistěhovance narozené mimo EU o 8,4 procentních bodů vyšší než míra nezaměstnanosti pro místní populaci.
- Děti přistěhovaleckého původu mají již od konce prvního stupně podstatně horší známky než ostatní děti. Tyto děti navíc tvoří výrazně vyšší podíl na školách se speciální výukou.

Navzdory těmto klíčovým překážkám studie naznačují, že přistěhovalectví je spojeno s pozitivním přínosem pro veřejné finance a blahobyt hostitelského členského státu (což přináší



prospěch všem vysoce i méně kvalifikovaným členům společnosti), v závislosti na počáteční úrovni dovedností přistěhovalců a délce jejich integrace na trhu práce.

Evropa je jedním z nejbohatších míst na zemi. Máme k dispozici širokou škálu zdrojů a nástrojů usnadňujících integraci osob přistěhovaleckého původu. Zvláště vysoké je pak množství fondů EU dostupných pro jednotlivé členské státy (viz obrázek níže).

## Odpovídá sledovanému záměru

Komisařka Corina Crețuová spolu s předsedou Evropského hospodářského a sociálního výboru Georgesem Dassisem nedávno představili „Soubor nástrojů k využívání fondů EU pro integraci osob přistěhovaleckého původu“, aby umožnili využívání fondů EU naplno.

*„Cíl podporovat soudržné a inkluzivní společnosti bez ohledu na etnický původ, státní příslušnost, právní statut, pohlaví, sexuální orientaci, náboženství a zdravotní postižení se odráží v hodnotách a zásadách Evropské unie. Měli bychom proto pamatovat na to, že 20 milionů státních příslušníků třetích zemí oprávněně pobývajících v Evropské unii může být přínosem pro trh práce.“*

Corina Crețuová, komisařka pro regionální politiku



Vytvoření těchto nástrojů vychází z řady klíčových priorit stanovených Komisí: zejména potřeby podporovat integraci osob přistěhovaleckého původu v souladu se zásadami rovného zacházení a potřeby lepší koordinace fondů EU.

## TERMÍN „OSOBY PŘISTĚHOVALECKÉHO PŮVODU“ SE VZTAHUJE NA:

- státní příslušníky třetích zemí,
- žadatele o mezinárodní ochranu a příjemce mezinárodní ochrany,
- osoby bez státní příslušnosti,
- osoby s neurčenou státní příslušností,
- občany EU přistěhovaleckého původu.

**Je třeba poznamenat, že mobilní občané EU nejsou do této kategorie zařazeni.**

Dimitris Avramopoulos coby komisař pro migraci, vnitřní věci a občanství uvedl: „Dnešní investice do integrační politiky jsou klíčem k zajištění prosperující, soudržné a inkluzivní evropské společnosti v budoucnosti.“ Tento soubor nástrojů pomůže finančním orgánům v členských státech zlepšit využívání finančních prostředků EU určených k integraci pomocí lepší

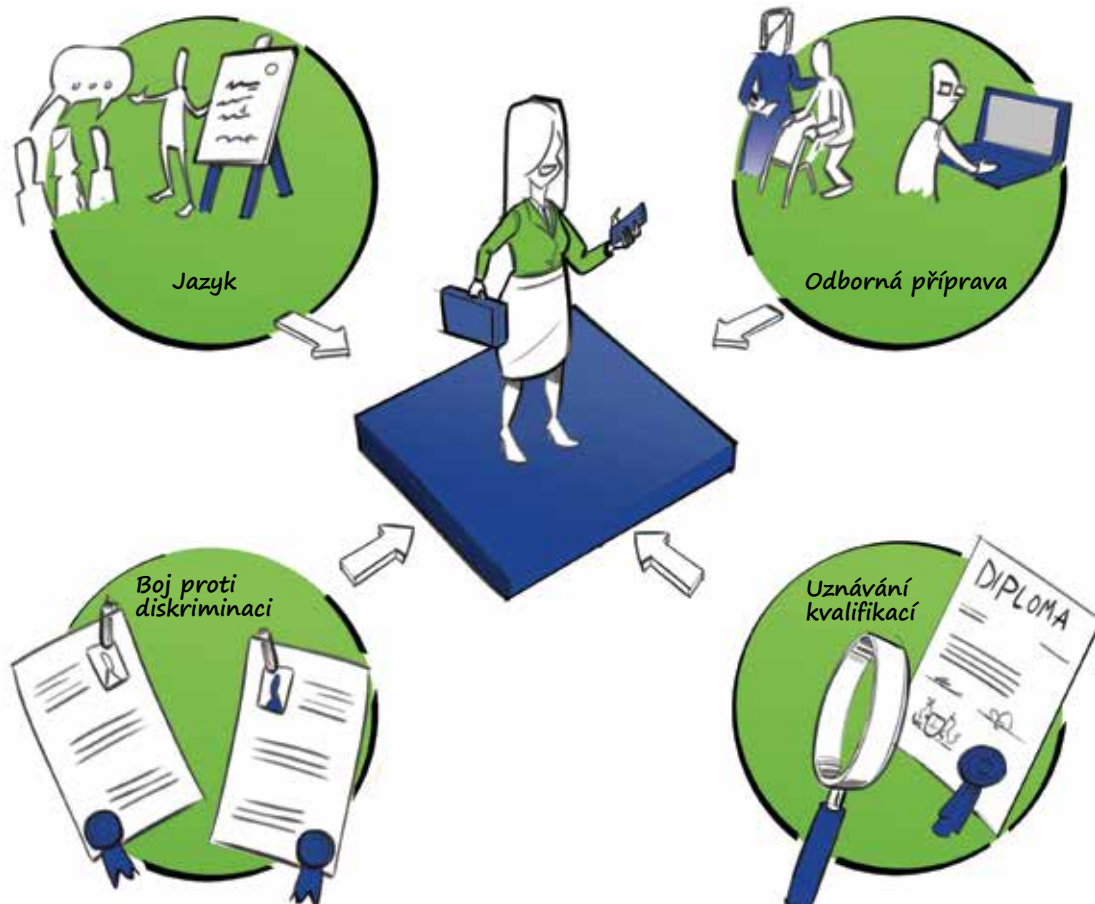
koordinace využívání těchto prostředků a posílení jejich součinnosti. Tímto způsobem budou finanční orgány s podporou fondů EU dále přispívat ke snižování nerovností a zajištění rovného zacházení s lidmi přistěhovaleckého původu.

Tento soubor nástrojů obsahuje praktická doporučení týkající se správy finančních prostředků EU, zejména díky zaměření se na jejich součinnost. Mimoto dále zdůrazňuje nevyhnutelné výzvy, které teprve budeme muset řešit a u nichž může dojít k největšímu posunu, a to v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, bydlení, příjmu a přístupu k základním službám. Zvláštní pozornost by měla být věnována sociálně a fyzicky izolovaným osobám přistěhovaleckého původu, obzvláště těm nejzranitelnějším, jako jsou lidé bez domova, bez státní příslušnosti, rodiny s jedním rodičem a další.

Fondy EU jsou k dispozici státním, regionálním a místním správním orgánům. Komise je připravena členské státy dále podporovat, aby bylo možné maximalizovat potenciál těchto fondů. Dále počítá s tím, že tento soubor nástrojů se bude dále aktualizovat díky praktickým návrhům, které vzniknou při implementaci těchto projektů v členských státech. ■

## DALŠÍ INFORMACE

<http://europa.eu/!gT84Bc>





# Zachování tradičního a investování do budoucího

*Rekonstruovaná pevnost St Mihovil v Šibeniku, Chorvatsko.*

**Při plánování nového víceletého finančního rámce (MMF) pro Chorvatsko je obzvláště důležité zachovat postavení tradičních politik – politiky soudržnosti a společné zemědělské politiky. Ministryně pro regionální rozvoj a fondy EU Gabrijela Žalacová vysvětluje stanovisko Chorvatska k budoucnosti politiky soudržnosti za horizontem roku 2020, představuje postavení Chorvatska a jasně vytyčuje jeho priority.**

**D**omnívám se, že je zásadní, aby politika soudržnosti zůstala účinným nástrojem EU, který bude nadále omezovat významné hospodářské, sociální a územní rozdíly a posilovat globální konkurenceschopnost evropské ekonomiky. Politika soudržnosti umožňuje hospodářský růst a udržitelný rozvoj a v Chorvatsku je považována za nepostradatelný zdroj zdejších veřejných investic. Kromě aktivního působení v orgánech EU se Chorvatsko zapojuje i do rozšířené Visegrádské skupiny, kde samo přispívá do diskusí o budoucnosti politiky soudržnosti.

Odhaduje se, že v letech 2015–2017 se politika soudržnosti podílela na veřejných investicích v Chorvatsku z 80 %, což je

v porovnání s průměrnou hodnotou 8,5 % v EU-28 velice vysoké číslo. Jasně to naznačuje, že nárůst vnitrostátní složky spolufinancování se v jednotlivých zemích liší a že každý členský stát zareaguje podle své situace.

Vnitrostátní spolufinancování rozhodně přispívá k tomu, aby všechny zúčastněné strany přijaly danou věc za své. Vzhledem k významným rozvojovým disproporcím mezi různými zeměmi a regiony by však jakékoli zvýšení žádnou přidanou hodnotu politice soudržnosti nepropůjčovalo. Proto podporujeme zachování stávající minimální míry vnitrostátního spolufinancování ve vnitrostátních rámcích evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) a příspěvcích ze státního rozpočtu.

*„Pokud jde o klíčové prvky budoucí politiky soudržnosti, jsem přesvědčena, že zcela zásadní je stanovit si investiční priority. Chorvatsko nadále výrazně podporuje „tradiční“ priority politiky soudržnosti financované v rámci aktuálního programového období, neboť pro nás budou stejně zajímavé i po roce 2020.“*

## Otázky priorit

Pokud jde o klíčové prvky budoucí politiky soudržnosti, jsem přesvědčena, že zcela zásadní je stanovit si investiční priority. Chorvatsko nadále výrazně podporuje „tradiční“ priority politiky soudržnosti financované v rámci aktuálního programového období, neboť pro nás budou stejně zajímavé i po roce 2020.

U víceletého finančního rámce podporujeme zachování stávajícího sedmiletého období, neboť je nezbytná dlouhodobá předvídatelnost, abychom měli dost času na sladění právních předpisů a přijetí operačních programů.

Současné pravidlo N+3 je přiměřené a tři roky na vyčerpání finančních prostředků od jejich přidělení jsou optimální.


Co se týče prováděcích nástrojů politiky soudržnosti, podporujeme zachování grantů coby hlavního prováděcího nástroje. Zároveň je ovšem nezbytné brát v potaz hodnocení poukazující na možnost efektivního používání finančních nástrojů, zejména v kombinaci s granty ve finančně životaschopných oblastech investiční politiky.

Ráda bych rovněž poukázala na význam Evropské územní spolupráce jakožto vynikající platformy pro rozvíjení koordinované a strategické spolupráce na všech úrovních s partnery z jiných evropských zemí a regionů.

Rozhodně je třeba nadále identifikovat nedostatky, starat se o synergie a komplementárnost ESIF a jiných fondů EU a zlepšovat účinnost provádění politiky soudržnosti. Proto očekáváme, že snazší přechod mezi programovými obdobími a rychlejší začátek v novém finančním období zajistí kontinuitu investic. ■

*Gabrijela Žalac, ministryně pro místní rozvoj a fondy EU v Chorvatsku*





# Severní Porýní-Vestfálsko – významný hráč na vnitrostátní a celosvětové scéně

Severní Porýní-Vestfálsko, nejhustěji obydlený region v Evropě, se chlubí silným hospodářstvím v rámci EU a úzkými vazbami na sousední země. Má ale co dohánět, pokud jde o vytváření prostředí, které více podporuje výzkumnou činnost, inovativní společnosti a začínající podniky s vysokým růstovým potenciálem.

**S**everní Porýní-Vestfálsko je jednou z 16 spolkových zemí Německa a rozkládá se na 9,5% jeho území. Zároveň tvoří asi 21% německé populace i hrubého domácího produktu. Díky centrální poloze v srdci Evropy, na transevropských koridorech Porýní – Alpy a Severní moře – Balt, a roli průmyslové páteře velkých belgických a nizozemských námořních přístavů má tento region v EU mimořádnou hospodářskou pozici.

Region je na mezinárodní úrovni hospodářsky úzce provázán a je globálně zaměřený. Dovoz a vývoz v roce 2017 dosáhly hodnoty 419,8 miliard EUR. Mezinárodní obchod tvoří přes 60% regionálního HDP. I v období posilující globalizace směřují dvě třetiny vývozu ze Severního Porýní-Vestfálska do evropských zemí, zvláště do sousedního Nizozemska, Francie a Spojeného království.

V nedávných letech došlo k dynamickému rozvoji vývozních dodávek do střeoevropských a východoevropských zemí – Polska, České republiky, Maďarska a Rumunska. Pokud jde o trhy mimo Evropu, jsou pro tento region nejdůležitější zeměmi Spojené státy a Čína.

## Globální hráč

Podniky v Severním Porýní-Vestfálsku dosahují úspěchu na celosvětovém trhu s širokou škálou produktů. V roce 2017 byly ve vývozu nejvíce zastoupeny chemické produkty, strojní zařízení, kovy, motorová vozidla a automobilové díly. Zvláště

významné sektory v tomto regionu, jako je strojírenství a chemický průmysl, tvoří tradičně velkou část zahraničního obratu.

Přestože Severní Porýní-Vestfálsko není na pobřeží, má úzké vazby na přístavy ZARA<sup>1</sup> a dvě mezinárodní letiště, takže pro celé Německo plní důležitou distribuční funkci. Zboží dovážené do Severního Porýní-Vestfálska nejčastěji pochází z Nizozemska. Poté následuje Čína, Francie a Belgie.

Vzhledem ke své početné populaci a poloze ve středu Evropy je Severní Porýní-Vestfálsko nejdůležitějším regionem pro přímé zahraniční investice v Německu. Ty podle Německé spolkové banky (Deutsche Bundesbank) tvoří 29,5% všech přímých investic v Německu, což tento region posouvá do čela spolkových zemí, s pohodlným náskokem na další Hesensko a Bavorsko. Z regionu koordinuje své působení v Německu a Evropě přes 19 000 zahraničních společností. Investoři v Severním Porýní-Vestfálsku nejčastěji pocházejí ze Spojeného království, Spojených států, Nizozemska, Japonska, Francie a Číny.

Zahraniční společnosti zvláště oceňují krátkou vzdálenost k potenciálním zákazníkům: v okruhu 500 km od Düsseldorfu, hlavního města této spolkové země, žije asi 160 milionů obyvatel, což je téměř třetina všech spotřebitelů v EU.

1) Přístavy Zeebrugge, Amsterdam, Rotterdam a Antwerpy.

Severní Porýní-Vestfálsko má navíc jednu z nejhustších výzkumných sítí v Evropě. Sídlí zde šest z 10 největších univerzit v Německu a více než 70 vysokoškolských vzdělávacích institucí.

## Dobří sousedé

Metropolitní oblast Porýní a Porúří je s přehledem nejlidnatější metropolitní oblastí v Německu, s celkovým počtem obyvatel 11 milionů. Města v této oblasti jsou hustě propojena v rámci jedné polycentrické regionální struktury. To, včetně jejich blízkého sousedství, vyžaduje úzkou spolupráci napříč správními hranicemi.

Totéž platí i pro oblasti, které hraničí s Belgií a Nizozemskem, kde spolupráce a dobré sousedské vztahy přesahují regionální hranice.

Přestože ekonomická síla Severního Porýní-Vestfálska je v evropském kontextu nadprůměrná, v klíčových oblastech trpí i nadále určitými nedostatky. Jejich překonání představuje během aktuálního rozpočtového období EU příležitost pro chytrý, udržitelný rozvoj podporující začlenění. Navzdory velkému množství institucí vysokoškolského vzdělávání se ukazuje, že v porovnání se zbytkem země podniky v tomto regionu zaostávají v oblasti výzkumu a investic. Výzkumná činnost v Severním Porýní-Vestfálsku se navíc stále málo zaměřuje na hlavní hospodářské a sociální výzvy, jako je digitalizace a nová mobilita.

V celostátním srovnání má Severní Porýní-Vestfálsko stále co dohánět, pokud jde o inovativní společnosti a začínající podniky s vysokým růstovým potenciálem. Střední a malé podniky nedostatečně využívají důležitý růstový potenciál, například v oblasti internacionalizace nebo efektivity využívání zdrojů a energií, a cítí se být poškozené překážkami růstu (komerční prostory, byrokracie a nedostatečná infrastruktura).

## Přizpůsobování změnám

Tento region má silný energetický sektor, a je proto zvláště postižený emisemi skleníkových plynů. V kontextu energetické revoluce jsou palčivé zejména problémy s obnovitelnými energiemi a stabilitou rozvodné sítě.

Severní Porýní-Vestfálsko také zápasí s výraznými regionálními a odvětvovými rozdíly, které jsou důsledkem rozsáhlých strukturálních změn v posledních desetiletích. Přebudování průmyslových struktur, důsledky takové přeměny, modernizace podpořená energetickou revolucí a demografické změny – to vše

přetváří ekonomické a sociální základy mnoha měst a regionů. Sociální problémy ve velkých městech a průmyslových čtvrtích jsou důsledkem chudoby a sociálního vyloučení. Jsou zapotřebí koncepty, které budou takovým změnám tvořit protiváhu.

Evropské regiony v současnosti zažívají strukturální změny, které jsou kromě jiného charakterizovány digitalizací, energetickou revolucí, demografickými trendy a globalizací. Severní Porýní-Vestfálsko bude v dohledné budoucnosti těmito strukturálními změnami významně zasažené.

Už kvůli svému centrálnímu umístění a provázanosti na mezinárodní úrovni je tento region vystaven globálním a evropským trendům specifickým způsobem. To přináší různé výzvy i příležitosti. Vzhledem ke kosmopolitnímu přístupu Severního Porýní-Vestfálska, jeho hospodářské síle a pevným vztahům se sousedy budou mít úspěchy, kterých v rámci této změny dosáhne, vliv i na ostatní evropské regiony. ■



Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) v Severním Porýní-Vestfálsku výrazně přispívá k chytrému a udržitelnému rozvoji podporujícím začlenění a k tomu, aby se naplnily cíle regionu. Operační program EFRR pro Severní Porýní-Vestfálsko, s celkovým rozpočtem na aktuální období 2014–2020 ve výši 2,42 miliard EUR (z čehož polovina pochází z evropských financí), je v této spolkové zemi největším finančním programem v oblasti hospodářství a strukturální politiky. Tento program se zaměřuje na růst a podporuje zaměstnanost, a tak stanovuje jasný směr pro úspěšnou budoucnost. Největší část rozpočtu programu – 38 % neboli 931 milionů EUR (50 % z prostředků EU) – se používá na podporu výzkumu, technologického rozvoje a inovací; 14 %, tedy 349 milionů EUR, jde na zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků. Čtvrtina rozpočtu programu – 582 milionů EUR – slouží ke snižování emisí CO<sub>2</sub> a pětina rozpočtu (465 milionů EUR) se investuje do udržitelného rozvoje měst a městských částí a do sociální prevence.

# Inovace je klíčové téma

Profesor Dr. Andreas Pinkwart, ministr pro hospodářské záležitosti, inovace, digitalizaci a energetiku ve spolkové zemi Severní Porýní-Vestfálsko, hovoří o tom, jaký význam má evropská regionální politika pro hospodářství.



*Pane ministře, řídicí orgán pro EFRR v Severním Porýní-Vestfálsku je součástí vašeho ministerstva. Má smysl a je vůbec důležité využívat evropské prostředky, jako je EFRR, k posílení hospodářské a sociální soudržnosti v relativně prosperujícím regionu, kterým je Severní Porýní-Vestfálsko?*

Cíl soudržnosti Evropské unie je kromě jiného soustředěn na regiony, které procházejí strukturální změnou. V posledních desetiletích se hospodářství Severního Porýní-Vestfálska dramaticky změnilo, a to nejen v těžebním a ocelářském průmyslu. EFRR výrazně přispěl k překonání problémů, které jsou s tím spojeny. Jak se zvyšuje tempo digitalizace, jsme aktuálně svědky nové vlny strukturální změny. Tu cítí i podniky v Severním Porýní-Vestfálsku, které mají tradičně úzké vazby na evropské a celosvětové hospodářství. Strukturální fondy by se měly používat progresivně a zaměřit se na aktuální a budoucí výzvy.

*Většina programu EFRR v Severním Porýní-Vestfálsku se používá na výzkum a inovace, aby se zvýšil potenciál výzkumu a inovací zaměřených na uplatnění v praxi a podpořila se inovativnost podniků. Jak v tom pomáhají evropské finance?*

Inovace je klíčové téma. Nejenže jsme důležitou průmyslovou oblastí v Evropě, ale také těžíme z mimořádně vysokého počtu vysokoškolských a výzkumných institucí. Dlouhá léta jsem pracoval jako univerzitní profesor a ředitel, a proto je pro mě důležité, aby výsledky výzkumu a skvělé projekty nezůstávaly zavřené ve vědeckých institucích. Naopak, měly by se uplatnit v hospodářství a ve společnosti. Díky zakládání firem v prostředí vysokoškolského vzdělávání pronikají dobré nápady do hospodářství a rozvíjejí se v úspěšné podnikatelské příběhy. Příkladem je elektrické vozidlo StreetScooter, které vyvinula Rýnsko-vestfálská vysoká škola technická

v Cáchách. Tisíce těchto vozidel nyní používá společnost Deutsche Post DHL.

*Téměř čtvrtina rozpočtu EFRR se v Severním Porýní-Vestfálsku používá na udržitelný rozvoj měst a jejich částí. Mohl byste popsat strategii rozvoje, kterou Severní Porýní-Vestfálsko používá, a to, jak projekty podporované evropským rozpočtem zkvalitňují každodenní život v regionu?*

Navzdory svému dobrému hospodářskému výkonu je Severní Porýní-Vestfálsko charakterizováno velkými územními rozdíly. V hustě zalidněných oblastech, jako je metropolitní oblast Porýní a Porúří, jsou tyto rozdíly patrné v menších oblastech. Pokud se statistiky provádějí ve větších regionech, často v nich není vidět, jaká je situace v jednotlivých městských čtvrtích. Mnohé čtvrti naléhavě potřebují pomoc, aby své problémy dokázaly řešit účinně a udržitelně.

» Máme za sebou 25 let intenzivní přeshraniční spolupráce a evropský ideál je teď hmatatelnější a reálnější. Podporujeme proto rozšíření společného hospodářského prostoru. «

Operační program EFRR pro Severní Porýní-Vestfálsko je proto založený na integrovaném přístupu, který se na místní úrovni zabývá provázanými ekonomickými, sociálními a ekologickými problémy. Tento přístup je sám o sobě komplexní a vyžaduje čas. Je zapotřebí, aby taková integrovaná územní opatření byla v budoucnosti zaváděna s jednodušší administrativou, a jejich účastníci tak měli více času na vykonání všech souvisejících úkolů. Investice do životního prostředí a boj proti změně klimatu by měl přispět nejen k naplnění globálních cílů, ale zlepšit také kvalitu života našich občanů.

#### *Má Severní Porýní-Vestfálsko užitek také z programů a iniciativ Evropské územní spolupráce?*

Subjekty na vnitřním evropském trhu i mimo něj čím dál více navazují kontakty na mezinárodní úrovni. Díky své atraktivní poloze na hranicích s Belgií a Nizozemskem má z toho Severní Porýní-Vestfálsko samozřejmě užitek. Pro naši zemi je proto partnerství s evropskými sousedy v rámci Evropské územní spolupráce obzvláště důležité. Máme za sebou 25 let intenzivní přeshraniční spolupráce a evropský ideál je teď hmatatelnější a reálnější. Podporujeme proto rozšíření společného hospodářského prostoru.

Náš cíl je jasný: zemská vláda chce podporovat výzkum a vývoj a učinit malé a střední podniky konkurenceschopnějšími. Zároveň chceme, aby občané na vlastní kůži zažívali přínosy evropské spolupráce. Projekty například pomáhají lidem, kteří dojíždějí za prací přes hranice, s administrativními otázkami, s výukou místního jazyka a se zapojením do občanského života.

#### *Jaká máte přání nebo úvahy, pokud jde o kritéria, témata a financování politiky soudržnosti po roce 2020?*

Návrhy na budoucí evropské několikaleté finanční rámce a politiku soudržnosti pečlivě analyzujeme a aktivně se podílíme na diskuzi. Německá Spolková rada nedávno zaujala jasné stanovisko k diskuzním dokumentům, včetně budoucnosti strukturálních fondů. Severní Porýní-Vestfálsko se na tom aktivně podílelo, protože je pro nás nanejvýš důležité, aby se zjednodušily procesy a finanční pro-

středky se určeným příjemcům dostávaly rychle a bez komplikací. Složité schvalovací a kontrolní procesy stojí v cestě udržitelnosti regionů.

Abychom vytvořili co nejefektivnější regionální politiku, potřebujeme přiměřené financování všech regionů. Polovina našich programů je v současnosti financována z evropských fondů a polovina ze státního rozpočtu a z prostředků partnerů projektu – další omezení evropského podílu by jejich provádění mohlo zpochybnit. ■

**Ministerium für Wirtschaft, Innovation,  
Digitalisierung und Energie  
des Landes Nordrhein-Westfalen**



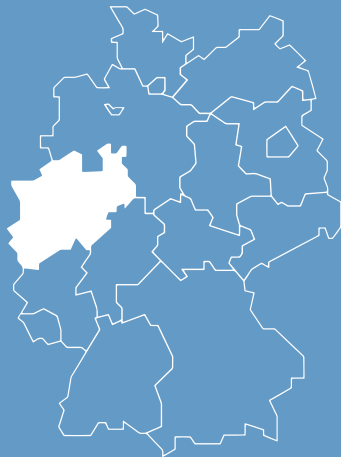
# Severní Porýní-Vestfálsko

**OBYVATELSTVO:** Severní Porýní-Vestfálsko hraničí na severu a severovýchodě s Dolním Saskem, na jihovýchodě s Hesenskem, na jihu se spolkovou zemí Porýní-Falc a na západě s Belgií a Nizozemskem. Necelé dva miliony ze 17,9 milionů obyvatel (2016) jsou cizí státní příslušníci. Městská aglomerace Porýní-Porúří s asi 10 miliony obyvatel je jedna z 30 největších metropolitních oblastí na světě.

**HOSPODÁŘSTVÍ:** HDP regionu činí 647 067 milionů EUR (2015), neboli 36 500 EUR na obyvatele, což odpovídá 126 % evropského průměru (2015). V roce 2015 tvořily výdaje na výzkum a vývoj 1,96 % HDP. Severní Porýní-Vestfálsko je důležitým průmyslovým regionem a evropskou jedničkou v oblasti energetiky – vyrábí asi třetinu německé elektřiny. Z 50 největších společností v Německu jich má 25 centrálu v Severním Porýní-Vestfálsku. Jedná se také o nejdůležitější komerční centrum, kde mají sídlo mnohé z německých největších maloobchodních společností.

**TRH PRÁCE:** Trh práce se napříč regionem poměrně výrazně mění, od některých strukturálně slabých měst, zvláště v Porúří, po dynamickou oblast Porýní podél osy Düsseldorf–Kolín nad Rýnem–Bonn. V únoru 2017 byla nezaměstnanost v Severním Porýní-Vestfálsku 7,7 %, zatímco celostátní průměr je 6,3 %. K hlavním zdrojům zaměstnanosti patří výroba (kovů a elektrických zařízení), velkoobchod a maloobchod, údržba a servis motorových vozidel a ústavní a sociální péče.

**KLÍČOVÉ SEKTORY:** Centrální region Porýní-Porúří je nejvýznamnější průmyslovou, těžební a energetickou oblastí v Německu. Podél Rúru a kolem Cách jsou ložiska černého uhlí a na západ od Kolína nad Rýnem se zase těží hnědé uhlí, ačkoli mnoho uhelných dolů se uzavřelo. Ropné rafinerie na Rúru a Rýnu jsou pomocí ropovodů propojené s přístavy v Severním moři. Výroba surové oceli v tomto regionu



je v celostátním měřítku absolutně největší a v Porúří se vyrábí také chemické látky, textilní zboží, sklo, těžké stroje, elektrické vybavení, přesné přístroje a pivo. V jižní části Porýní-Porúří je nejvýznamnější železářský, hutnický a textilní průmysl. Po změnách ve struktuře a celkovém obrazu hospodářství je to nyní jedno z nejdůležitějších center špičkových technologií v Německu.

Většina oblasti mimo Rúr je vyhrazena pro obchodní zemědělské podniky, zahrady a ovocné sady. V nížinách na jihu se pěstuje pšenice a cukrová řepa, na severu ovoce a zelenina a v oblastech Münsterland a Niederrhein se zase chová dobytek a vepři.

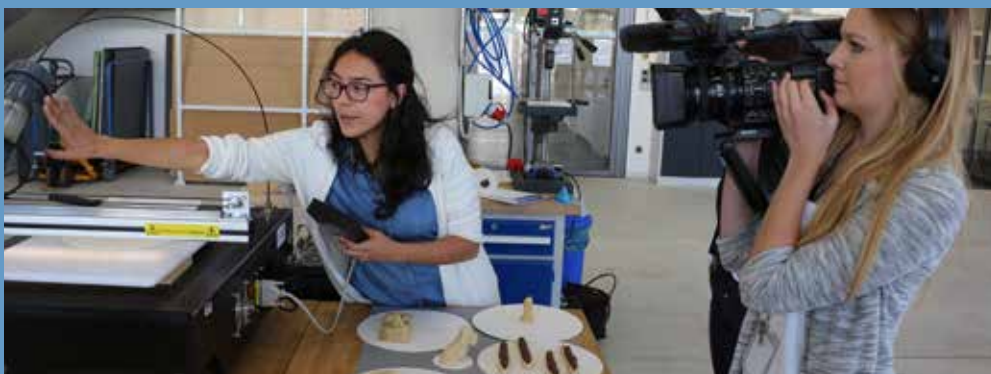
**INTELEKTUÁLNÍ SPECIALIZACE:** Po restrukturalizaci se nyní průmyslová politika regionu zaměřuje na osm předních trhů, kde má díky inteligentní specializaci silnou pozici: nové materiály, strojní zařízení a provozní inženýrství/výrobní technologie, zdraví, informační a komunikační technologie, mobilitu a logistiku, energetiku a životní prostředí, přírodní vědy a média a kreativní odvětví. Severní Porýní-Vestfálsko také vyvíjí strategii přenosu technologií zvláště pro malé a střední podniky, univerzity a výzkumné organizace a spojuje tak rozhodující trhy na základě přístupu zaměřeného na výzkum.





## ODBORNÉ STŘEDISKO PRO 3D TISK V REGIONU NIEDERRHEIN: ADITIVNÍ TECHNOLOGIE VE VÝROBĚ

3D tisk má pro střední podniky obrovský potenciál a zahrnuje vše od vývoje prototypů po výrobu konečných produktů. Nové produkty lze vyvinout a vyrobit rychleji. Tři univerzity v Severním Porýní-Vestfálsku – Rhein-Waal, Ruhr West a Rýnsko-vestfálská technická vysoká škola



v Cáchách – se rozhodly začlenit téma 3D tisku do svých studijních materiálů a zakotvit jej ve svém regionu. Zavedly proto koncept FabLab.

FabLab je špičková digitální dílna určená jednotlivcům a skupinám pro osobní výrobu a povzbuzuje k jejímu šíření. Spojení otevřeného inovačního procesu s osobními výrobními technologiemi je součástí dlouhodobé vize charakterizované individuálním a decentralizovaným vývojem a výrobou produktu.

výrobní příležitosti dílen FabLab. Jeho hlavním úkolem je zajistit, aby v různých vzdělávacích kurzech byly dlouhodobě zastoupeny kompetence v oblasti digitální výroby. Dalším cílem je založit mezinárodní školicí program Massachusettského technologického institutu, FAB Academy, který je založený na digitální výrobě.

Zaměstnanci odborného střediska pro 3D tisk navíc navazují kontakty se společnostmi, které 3D technologie používají nebo se o ně zajímají, aby vyvinuli studijní materiály pro průmysl a obchod. Zároveň spolupracují s učiteli a školami při vývoji výukových materiálů a dílen.

Odborné a školicí středisko pro 3D tisk v regionu Niederrhein svádí dohromady klíčové inovátory z vědecké obce, zavedených společností a začínajících podniků a umožňuje jim používat aplikace v aditivní výrobě ve prospěch ekonomiky i společnosti.

### FINANCOVÁNÍ

Celkové investice 3 714 287 EUR

Z toho:

1 857 143 EUR z fondu EFRR  
a 1 485 715 EUR z regionálního rozpočtu Severního Porýní-Vestfálska

### PARTNEŘI PROJEKTU

Vysoká škola Rhein-Waal  
Vysoká škola Ruhr West  
Rýnsko-vestfálská technická vysoká škola v Cáchách

Tyto tři univerzity spolupracují jako partneři projektu a budují v regionu Niederrhein odborné středisko pro 3D tisk a další vzdělávání, které má sloužit jako centrum existujících iniciativ a využívat

## EHRENFELD DESIGN QUARTER: ZÁKLAD PROCESŮ PRO ROZVOJ MĚST

Pečeť „Vyrobeno v Kolíně nad Rýnem v Ehrenfeldu“ je na dobré cestě, aby se rozšířila do celé spolkové republiky. Stojí za tím myšlenka a úsilí kulturního střediska Design Quartier Ehrenfeld (DQE) a iniciativa udělat z Ehrenfeldu v Kolíně nad Rýnem centrum kreativity a mladého designu. Díky tomu, že se mladí kreativci mohou shromáždit a spolupracovat na jednom místě, podařilo se v rámci této iniciativy vytvořit nové formy práce a tvorby hodnot a také inovativní koncepty a produkty.

Ehrenfeld v Kolíně nad Rýnem je příkladem dynamického místa pro mladé lidi z různých zemí a experimentální

design. Drobná, postindustriální a mezikulturní infrastruktura je předurčena k vybudování inovativního a experimentálního prostředí pro kreativní malé podniky, design a inovativní technologie i pro alternativní obchodní postupy, komunikaci a turismus. Byl vytvořen akční plán s cílem prostorově přizpůsobit stávající budovy rozmanitým účelům a zavést koncepční základ pro zakládající čtvrt a kompetenční centrum v oblasti designu.

### FINANCOVÁNÍ

Celkové investice 976 637 EUR

Z toho:

483 900 EUR z fondu EFRR  
a 290 339 EUR z regionálního rozpočtu Severního Porýní-Vestfálska

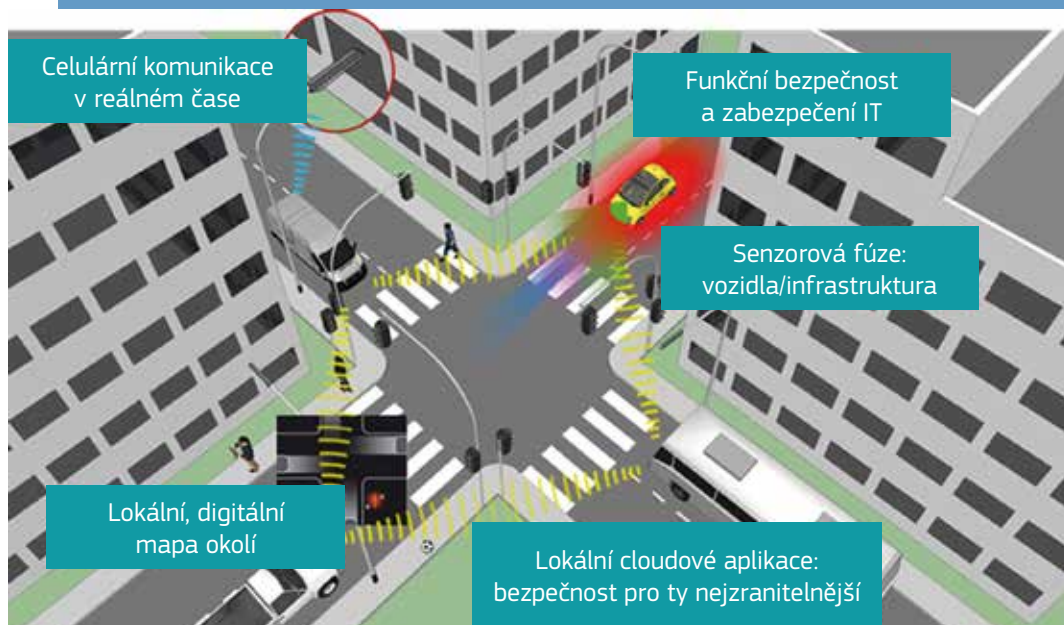
### PARTNEŘI PROJEKTU

Design Quartier Ehrenfeld,  
Kolín nad Rýnem  
<http://www.d-q-e.net/>

DQE s úspěchem motivuje mladé místní i zahraniční designéry, aby se usadili a společně budovali sociálně kreativní společnost. Iniciativa také nabízí školicí kurzy a semináře ohledně nových odvětví designu a také informace zahrnující možnosti financování či přístup k úvěrům a rizikovému kapitálu.

Soustředěním tvůrčí práce do jedné čtvrti a mísením rozmanitých vlivů DQE zdůrazňuje, co skutečně stojí za slovy „Vyrobeno v Kolíně nad Rýnem v Ehrenfeldu“: nové a kvalitní produkty, nové pracovní pozice, měnící se hodnotové řetězce a alternativní modely práce.

## INVERSIV: SAMOŘÍZENÉ MOTOROVÉ VOZIDLO VE VELKOMĚSTECH



Otázka není, zda se automatizované řízení v naší společnosti uchytí, ale kdy. Už tu máme první náznaky: systém varování o vybočení z jízdního pruhu, asistenta změny jízdního pruhu, brzdomého asistenta a ještě mnohem více jsme už přijali jako normu. Nedávno přinesl technický pokrok další důležitý milník, který plně automatizované řízení do velké míry umožňuje.

Zatímco jízda na dálnici je po většinu času relativně bezproblémová, jízda ve městě představuje pro

zatím nedostatečné systémy mimořádně náročný úkol. Severní Porýní-Vestfálsko s řadou dálnic a velkými městy s rušnou dopravou je dokonalým příkladem. Počet proměnných a faktorů ve velkoměstech, na které musí systém reagovat a které musí správně vyhodnotit a implementovat, je prostě příliš velký.

To však znamená, že kdokoli řídí městský provoz, ovládne i vše ostatní. Projekt InVerSiv na tento problém přináší konkrétní odpověď. Jeho cílem je vybudovat „inteligentní dopravní infrastrukturu pro bezpečnou síťově propojenou jízdu ve velkoměstech“. Výzkumní pracovníci proto propojují co nejvíce dostupných dat, aby učinili plně automatizované řízení bezpečnějším.

Senzory vozidel lze síťově propojit se silniční infrastrukturou, která je také vybavena senzory pro detekci prostředí. Ve spojení s dalšími informacemi od místních a globálních center se vytváří komplexní obrázek prostředí a okolí.

Dopravní signalizace, která komunikuje s automobily, automobily, které komunikují mezi sebou, místní cloudové aplikace, které se rovněž spojují se systémem – to vše napomáhá tomu, aby se automatizovaný městský provoz stal realitou. Testovací místa v reálném prostředí také odhalují, zda lze zjištěné výzkumných pracovníků převést do reálného světa nebo dát k dispozici pro další projekty, a zůstávají k dispozici po skončení projektu.

### FINANCOVÁNÍ

Celkové investice 1 720 304 EUR

Z toho:

1 320 991 EUR z fondu EFRR  
a 399 313 EUR z regionálního  
rozpočtu Severního Porýní-Vestfálska

### PARTNEŘI PROJEKTU

CommAgility Ltd  
adesso AG  
Technická vysoká škola v Dortmundu  
Wilhelm Schröder GmbH  
SGS-TÜV Saar GmbH

## XTC-ID EXTREME TEMPERATURE RFID TRANSPONDER

Většina lidí pozná čárový kód, který je užitečný nejen u pokladny v obchodě, ale také při řízení skladu. Stejně tak poštovní balíčky mají často čárový kód nebo QR kód. Tyto kódy se však mohou například v důsledku počasí nebo přepravy poškodit.

Vzhledem k tomu, že takzvaný RFID transponder je vůči takovým vlivům odolný, poptávka po něm v logistice roste. Konvenční technologie je vhodná pro teploty do 125 °C, ale ne do extrémních podmínek nebo tam, kde hrozí drsný vliv prostředí. V balicím a výrobním průmyslu se často dosahuje vysokých teplot, zvláště při výrobě plastů.

Partneři projektu XTC-ID – sdružení společností pod vedením firmy IMST GmbH v Kamp-Lintfortu a vysoké školy University of Twente – vyvíjejí v rámci programu Interreg nový RFID čip.



Ten zajistí spolehlivou a opakovatelnou identifikaci i za drsných podmínek prostředí, jako jsou extrémní vysoké a nízké teploty. Cílem je nabídnout aplikacím a trhům odolnou a jedinečnou identifikační technologii do extrémních teplot, eXtreme, a to pro situace, kde konvenční identifikační systémy jsou prakticky nepoužitelné.

### FINANCOVÁNÍ

Celkové investice 3 569 579 EUR

Z toho:

1 784 789 EUR z fondu EFRR

a 266 925 EUR z rozpočtu Severního Porýní-Vestfálska

### PROGRAM

Program spolupráce Interreg mezi Německem a Nizozemskem

## SMART SERVICE POWER: JAK ZESTÁRNOUT, A PŘITOM ZŮSTAT SOBĚSTAČNÝ

Všichni stárneme a postupně ztrácíme mladickou energii. Pečovatelů, kteří se mohou adekvátně postarat o starší lidi a další potřebné osoby, je žalostně málo a strmě rostou i sociální výdaje a náklady na veřejné služby. Vývojáři, kteří pracují na projektu Smart Service Power, využívají progresivní digitalizaci a propojují inteligentní systémy, aby vytvořili bydlení podporované technologiemi a úměrné věku, které lidem umožňuje zůstat co nejdéle soběstačnými.

Projektový tým a jeho partneři používají chytrá, vzájemně propojená zařízení, aby zkombinovali množství technologií, které je často třeba pro dané použití zjednodušit nebo které vyžadují společné rozhraní. K nejdůležitějším oblastem, kde se tyto technologie uplatňují, patří monitorování pádů, měření hladiny tekutin, sledování příjmu léků a monitorování životních funkcí. Realizace je možná použitím speciálních detekčních systémů, které pochází z nejnovějšího aplikovaného

výzkumu. Patří k nim například inteligentní snímače pádu zabudované do stropního osvětlení, zařízení pro sledování krevního tlaku, která zasílají výsledky do databáze, a tísňové systémy pro sledování zdraví osob a vyhlášení poplachu v případě problému.

Díky tomu, že vývojáři z projektu Smart Service Power spojili všechny tyto systémy dohromady, dokážou identifikovat procesy, spojení a změny a aktivně na ně reagovat, nebo dokonce předejít náročným či nebezpečným situacím. Inteligentní programy rozpoznávají nouzové situace v domácnosti a zjišťují potřeby těch, kteří žijí sami. Výzkumníci také zkoumají, jak takové systémy mohou fungovat ekonomicky, aby vyvinuli vhodná řešení pro modely s komerčním využitím.

### FINANCOVÁNÍ

Celkové investice 1 384 386 EUR

Z toho:

692 193 EUR z fondu EFRR

a 276 877 EUR z regionálního rozpočtu Severního Porýní-Vestfálska

### PARTNEŘI PROJEKTU

VIVAI Software AG (vedení konsorcia)

Univerzita aplikovaných věd

v Dortmundu

DOGEWO 21

Fraunhofer-InHaus-Center

Ošetřovatelská služba Hüberthal

Dortmund InHaus GmbH

## JAK TO VIDÍTE VY

V časopisu  
**PANORAMA**  
budeme vděční  
za každý váš  
příspěvek!

Rubrika Jak to vidíte vy v časopisu *Panorama* představuje, co zúčastněné subjekty z místní, regionální, vnitrostátní i evropské úrovně říkají o dosažených úspěších v období let 2014–2020 a jak se dívají na probíhající a zásadních diskusi o politice soudržnosti po roce 2020.

Budeme rádi za každý příspěvek ve vašem jazyce a některé z nich uveřejníme v příštích vydáních. Pokud chcete získat další informace o pokynech a termínech, kontaktujte nás na adrese [region-panorama@ec.europa.eu](mailto:region-panorama@ec.europa.eu).

# Politika soudržnosti EU po roce 2020: podpora nových i tradičních žádostí

V Braniborsku politika soudržnosti EU významně přispívá ke zdaru transformačního procesu po znovusjednocení Německa v roce 1991. Zároveň v regionu posiluje konkurenceschopnost a zaměstnanost. Díky této podpoře je Braniborsko od roku 2014 pro účely financování zařazeno do kategorie přechodových regionů.

**M**á-li region upevňovat dosavadní úspěchy a stavět na nich, bude navzdory pozitivnímu vývoji nadále potřebovat podporu EU i po roce 2020. Stále ještě nebylo dosaženo cíle soběstačné hospodářské struktury a zcela odstraněny nebudou do roku 2020 ani různé rozvojové nedostatky, například nízký podíl výzkumu a inovací v soukromém sektoru a nedostatečné začlenění do mezinárodních hospodářských cyklů.

V regionech, jako je východoněmecké Braniborsko, je také potřeba zmírňovat negativní důsledky polohy mezi vysoce



**Katrin Müller-Wartigová,**  
ředitelka oddělení, hospodářské a finanční  
politiky EU, koordinace fondů EU  
Mínisterstvo spravedlnosti,  
evropských záležitostí  
a ochrany spotřebitele,  
Braniborsko, Německo

rozvinutými regiony na západě Německa a sousedními středo- a východoevropskými oblastmi, které v maximální míře čerpají finanční prostředky EU.

Braniborsko proto požaduje, aby politika soudržnosti pokračovala pro všechny evropské regiony i po roce 2020. Jakožto nejdůležitější investiční politika EU by si měla ve víceletém finančním rámci udržet

» *Kvůli projektům politiky soudržnosti se z EU navíc pro běžné občany stalo viditelné a hmatatelné těleso a právě v tom spočívá zvláštní evropská přidaná hodnota.* «

své čelné postavení. Politika soudržnosti funguje v evropských regionech jako převodový řemen cílů a priorit EU. Kvůli projektům politiky soudržnosti se z EU navíc pro běžné občany stalo viditelné a hmatatelné těleso a právě v tom spočívá zvláštní evropská přidaná hodnota.

Politika soudržnosti by se sice měla nadále soustředit na méně rozvinuté regiony, Braniborsko je však zároveň toho názoru, že je zapotřebí v rámci této politiky navýšit finanční prostředky pro přechodové a rozvinutější regiony. Tyto regiony přispívají k hospodářské síle a úspěchům celounijních cílů v nadprůměrné míře. Regiony momentálně zařazené jako přechodové musejí získávat

podporu cílenými účinnými investicemi ve prospěch méně rozvinutých oblastí.

Braniborsko považuje za mimořádně zásadní, aby byl na náklady politiky soudržnosti zřízen zvláštní fond na podporu vnitrostátních strukturálních reforem, respektive aby se politika soudržnosti soustředovala na strukturální reformy veřejných financí. Strukturální reformy mohou udržitelným způsobem fungovat

pouze tehdy, mají-li místní podporu cílenými strukturálními opatřeními, jako je prosazování inovací, podpora MSP či zajišťování kvalifikovaných odborníků. Navyšování prostředků na vnitrostátní strukturální reformy na úkor takových opatření politiky soudržnosti na regionální úrovni by bylo kontraproduktivní.

Budoucí víceletý finanční rámec se musí – navzdory počátečním obtížím ze strany

Brexitu – postavit četrným novým úkolům, kterým EU čelí. Braniborsko proto vyzývá k finančnímu posílení EU, aby se zabránilo tomu, že důležité nové priority EU v oblastech typu energetická a klimatická politika, migrace a bezpečnost budou muset soupeřit s tradičními kompetencemi politiky soudržnosti EU. ■

## Přiměřené financování je pro evropskou soudržnost klíčové

Politika soudržnosti, hlavní investiční politika EU, má klíčovou roli při zavádění strategických priorit týkajících se výzkumu a inovací, energetiky a životního prostředí, konkurenceschopnosti výrobních systémů a sociálního začleňování. Omezení rozpočtu politiky soudržnosti po roce 2020 by zpochybnilo smysl její existence.

**E**vropská unie čelí novým výzvám, jako je obrana, imigrace a bezpečnost, což má významný dopad na nový rozpočet, který navíc bude ovlivněn brexitem.

Evropská komise vybídla členské státy, aby své příspěvky do víceletého finančního rámce EU zvýšily z aktuálních 1,03 % na asi 1,15 % svého HDP.

» *Potenciální snížení rozpočtu mi dělá velké starosti, protože by to nenávratně podkopalo budoucnost politiky soudržnosti a prohloubilo regionální rozdíly v Evropě.* «

S požadavkem na zvýšení rozpočtu EU zcela souhlasím. Podporuje to dlouhodobé plánování a stabilitu potřebnou pro investice.

I v případě, že členské státy budou s navýšením svého příspěvku do rozpočtu EU souhlasit, je ale stále možné, že po roce 2020 dojde k 15 % nebo 30 % škrtům.



Enrico Rossi,  
prezident Toskánska  
a viceprezident Konference  
nejvzdálenějších přímořských regionů  
odpovědný za politiku soudržnosti,  
Itálie

Potenciální snížení rozpočtu mi dělá velké starosti, protože by to nenávratně podkopalo budoucnost politiky soudržnosti a prohloubilo regionální rozdíly v Evropě. Udržování ambiciózního rozpočtu politiky soudržnosti pro všechny regiony je zásadní, aby se ze strany EU zajistila pokračující podpora cílů týkajících se soudržnosti, solidarity a investic ve všech evropských regionech.

Soudržnost je navíc nezbytným předpokladem pro zajištění konkurenceschop-

nosti jednotného trhu a podporuje konvergenci mezi různými regiony, pokud jde o cíle a politiky územního rozvoje, a také sdílení administrativních metod a postupů.

Komise také navrhuje zavedení nástroje strukturální reformy s rozpočtem kolem 25 miliard EUR, který by byl v budoucnosti součástí politiky soudržnosti, přestože členským státům bude poskytovat přímou rozpočtovou pomoc. Tento návrh

je velice znepokojující, protože je s ním spojena celá řada otázek ohledně legitimacy takového nástroje a toho, jak bude fungovat, a také o jeho demokratické odpovědnosti.

Vážná jednání mezi Radou a Parlamentem začnou, až Komise 2. května vydá dlouho očekávaný návrh na příští rozpočet EU. Předpokládá se, že dohody bude dosaženo do května 2019, před evropskými volbami.

Přestože jsem přesvědčený, že potřebujeme účinnější politiku soudržnosti, je zapotřebí dostatečné finanční krytí – alespoň srovnatelné s tím aktuálním – s příspěvků pocházejícími buď z nových forem vlastních zdrojů, nebo z důkladně revidovaných verzí těch stávajících, které již nesplňují současné politické a institucionální potřeby EU. ■

# Soudržnost znamená soudržnost



Tamara Espiñeirová,  
generální tajemnice Konference měst atlantického oblouku,  
členka strukturovaného dialogu s poradní skupinou odborníků ESIF

**Diskuze o soudržnosti by se měla soustředit na zásadní politiky, které již jsou účinné, místo aby se hledala nějaká zázračná řešení. V současnosti potřebujeme být ambiciózní, a ne couvat, investovat, a ne spořit, být solidární, a ne škrtat. Debaty musí být konzistentní**

s prostředky a zdroji, a proto musí víceletý finanční rámec (VFR) cílit na minimálně 1,3 % hrubého národního důchodu.

**N**avíc se musí pamatovat na to, že ačkoli se to zdá jasné, soudržnost prostě znamená soudržnost. Reforma smluv je samozřejmě nutná, ale neměla by se vynucovat přes VFR. Jak nám připomněl prezident José Maria Costa v únoru, soudržnost je převedení principu subsidiarity do praxe (článek 5 Lisabonské smlouvy). Tato hlavní zásada je neoddiskutovatelná. Pokud má tedy EU respektovat své vlastní hodnoty, soudržnost nesmí být omezována na symbolické krytí uvnitř nějakého obrazného rozpočtu. V době, kdy převládá nejistota, se musí pilíře EU zachovat.

Aby se zvýšila účinnost politiky soudržnosti, je zásadní, abychom pokračovali v našich snahách v oblasti flexibility, zjednodušování a koordinace, a tak přispívali ke smysluplné subsidiaritě. Stejně tak je třeba konsolidovat princip partnerství a zakotvit jej do nařízení.

*„Má-li se zvýšit účinnost politiky soudržnosti, je zásadní, abychom pokračovali v našich snahách v oblasti flexibility, zjednodušování a koordinace, a tak přispívali ke smysluplné subsidiaritě.“*

Při snaze dosáhnout soudržnější Evropy se územní spolupráce jeví jako ten nejlepší nástroj. Přeshraniční spolupráce je zásadní, ale nemůžeme přehlížet důležitost nadnárodní spolupráce. Přes určité obtíže makroregiony prokázaly svůj pozitivní vliv na jednotlivá území. Taková dynamika by se proto měla zachovat a rozšířit (např. do atlantického oblouku).

Kromě toho by jak politika soudržnosti, tak VFR neměly zapomenout na měst-

skou strukturu v Evropě. Během dalšího období musí Evropská městská agenda vlastními prostředky přispívat k vytváření skutečné městské politiky a nesmí se omezovat na pomíjející nástroje (jako jsou partnerství) nebo na sdělování osvědčených postupů. To samé platí pro

silnou námořní politiku. Námořní příležitosti se považují za důležitý zdroj růstu, takže po roce 2020 by se měl VFR na tuto „modrou“ příležitost zaměřit.

Kromě toho bych uvedla, že tytéž úvahy nás loni spolu s Iberským přeshraničním

sdružením (RIET), sítí přístavních měst Medcities a Jadranským a jónským fórem (FAIC) vedly k vytvoření platformy zvané Cities for Cooperation (Města pro spolupráci). Územní městské sítě tedy v současnosti spolupracují na soudržnější Evropě. ■

## NOVINKY [STRUČNÝ PŘEHLED]

### KOMISE POMÁHÁ PRŮMYSLOVÝM REGIONŮM VYBUDOVAT ODOLNÉ, KONKURENCESCHOPNÉ EKONOMIKY

Komise v rámci pilotní výzvy k průmyslové transformaci, zahájené v prosinci 2017, vybrala dalších sedm evropských regionů a členských států, které mají obdržet individuální pomoc. Jsou to: Kantábrie (Španělsko), Centre-Val de Loire (Francie), severovýchodní oblast Finska, Grand Est (Francie) a Velký Man-

chester (Spojené království) a také Litva a Slovinsko. Přidaly se k pěti regionům, které byly vybrány v prosinci 2017: Hauts-de-France (Francie), Norra Mellansverige (sever centrální části Švédska), Piemont (Itálie), Sasko (Německo) a Valonsko (Belgie).

Vybrané orgány budou rozvíjet nebo přetvářet strategie pro regionální hospodářskou transformaci, a to na základě priorit inteligentní specializace. Útvary Komise, externí odborníci a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

(OECD) poskytnou regionům pomoc šitou na míru, aby jim pomohli připravit se na budoucí pracovní pozice a rozšířit inovace, podpořili přechod na nízkouhlíkové hospodářství, motivovali k podnikání a podpořili růst podporující začlenění.

Strategie pro regionální transformaci by měly být připravené koncem roku 2018. ■

#### DALŠÍ INFORMACE

<http://europa.eu/!JY97UP>

### CENY REGIOSTARS 2018: PŘIHLAŠTE SVÉ NEJLEPŠÍ PROJEKTY

Cílem cen RegioStars je identifikovat osvědčené postupy v regionálním rozvoji a poukázat na originální a inovativní projekty, které jsou zajímavé a inspirující i pro další regiony. Právě se oznámily kategorie pro rok 2018. Jsou následující:

V roce 2018 se udělují ceny v těchto kategoriích:

- ▶ podpora chytré průmyslové transformace,



- ▶ dosažení udržitelnosti prostřednictvím nízkých uhlíkových emisí,
- ▶ vytváření snazšího přístupu k veřejným službám,

- ▶ řešení problémů spojených s migrací,
- ▶ téma roku 2018: Investice do kulturního dědictví.

Přihlášky můžete zasílat do 15. dubna. Upozorňujeme, že letos může vedoucí projektu se souhlasem příslušného řídicího orgánu přihlásit k jednomu programu dva projekty. ■

#### DALŠÍ INFORMACE

<https://www.regiostarsawards.eu/login.php>

# Politika soudržnosti: 30 let investic do budoucnosti evropských regionů

Politika soudržnosti je středobodem evropské jednoty. Vychází z myšlenky, že politiky zaměřené na integraci trhů musí být doplněné o politiky zajišťující to, aby z integrace měli užitek všechny členské státy, regiony a občané EU.

**P**olitiky Společenství, které řeší ekonomickou a sociální nerovnováhu, jsou v činnosti od uzavření Římské smlouvy, původně podpořené asi 4 % z rozpočtu EU. Zavedení politiky soudržnosti v roce 1988 po přijetí Jednotného evropského aktu – následované rozšířením Unie – vedlo postupně během let k významnému navýšení rozpočtu. Nyní tvoří přes jednu třetinu evropského rozpočtu.

Politika soudržnosti EU je založena na čtyřech zásadách:

- › soustředěnost na omezený počet cílů se zaměřením na nejméně rozvinuté regiony,
- › víceleté programy založené na analýze, strategickém plánování a hodnocení,
- › doplňkovost zaručující, že členské státy nenahrazují státní výdaje evropskými,
- › partnerství při navrhování a provádění programů zahrnujících celostátní, nižší než vnitrostátní a evropské aktéry.

Politika soudržnosti se vyvinula z politiky zaměřené na kompenzaci regionů za jejich hendikepy na politiku koncipovanou tak, aby posilovala růst, konkurenceschopnost a tvorbu pracovních míst. Podporuje rozvoj strategií pokrývajících široký rozsah faktorů, které mají vliv na sociální, ekonomické a environmentální výsledky v regionech. Je teď přímočařejší spojena s ostatními politikami EU, včetně makroekonomické správy.



„Regionální politika je pro mě především nástroj k rozvoji, který má přidanou hodnotu v podobě efektu přerozdělování.“



Jacques Delors  
bývalý předseda Evropské komise\*

\* Rozhovor vydaný v časopise Panorama č. 43, podzim 2012

## 30 projektů

V rámci oslavy 30 let politiky soudržnosti si můžete na stranách 25 až 39 přečíst o 30 vzorových projektech. Ukazují, jak strukturální fondy a fondy soudržnosti EU zkvalitňují život občanů. Každý z 28 členských států je reprezentován jedním projektem a navrch uvádíme dva příklady přeshraniční spolupráce, která byla vždy důležitým aspektem politiky soudržnosti.

## 30 let v mapách a statistikách

Na stranách 40 až 49 najdete přehled toho, jak se za posledních 30 let politika soudržnosti EU rozvíjela během pěti po sobě jdoucích programových období. U každého období uvidíte, kam úsilí EU směřovalo a jaký pozitivní dopad to mělo na pracovní místa a růst.





## Špičkový inkubátor pro biotechnické společnosti

**V**ýzkumný ústav Bio-Incubator v Lovani poskytuje společnostem pro biomedicínu a přírodní vědy s vysokým růstovým potenciálem multifunkční kancelářské a laboratorní prostory. Tři moderní budovy disponují moduly, které se pružně přizpůsobují potřebám společností v průběhu jejich rozvoje. Tato instituce se opírá o obecnou, technickou a logistickou podporu a vytváří dynamické a stimulační prostředí, ve kterém mohou biotechnické společnosti rozvíjet své nápady a technologie. Výzkumný ústav Bio-Incubator v Lovani se nachází ve vědeckém parku v blízkosti místní univerzity a fakult, což představuje živnou půdu pro inovace a podnikání. Projekt hostí 15 předních výzkumných společností, které zaměstnávají kolem 300 vysoce kvalifikovaných výzkumníků.

<https://www.bio-incubator.be/>



## Užitek proudící z modernizace vodovodního systému

**Z**modernizace vodovodního systému v Gabrovu, městě ve středu Bulharska, bude mít užitek asi 63 000 lidí. K plánovaným pracím patří rekonstrukce úpravní pitné vody, výstavba nové přečerpávací stanice a renovace čtyř dalších a modernizace 76 km vodovodního systému. Části kanalizační sítě budou zrenovovány a rozšířeny a čistírna odpadních vod bude přestavěna. Cílem je zlepšit kvalitu vody, zvýšit hygienické normy a omezit dopad na životní prostředí. Díky spolehlivým vodohospodářským službám v souladu s normami je oblast atraktivnější pro investory. Během prováděcí fáze vzniklo 400 pracovních míst.

<http://bit.ly/2pq9xUJ>





## Národní centrum excelence pro superpočítače

Centrum excelence IT4Innovations je první superpočítačové centrum svého druhu v České republice. Toto nové zařízení je vybavené nejmodernějšími informačními technologiemi včetně vysoce výkonných přístrojů pro simulace, modelování a výpočty. Takové nástroje lze použít k simulování klimatických změn, řízení dopravy a dokonce k pomoci při předcházení přírodním katastrofám. K dalším důležitým oblastem pro výzkum a vývoj v centru patří pokročilé nanotechnologie, technologie rozpoznávání hlasu a řeči a vytváření nových algoritmů pro navrhování průmyslových výrobků. Centrum, které se otevřelo v roce 2014, se řadí ke stovce nejvýkonnějších superpočítačových center na světě.

<http://www.it4i.cz>



## Zázraky přírody na vlastní oči



GeoCenter Møns Klint je geologické a přírodovědné muzeum na ostrově Møn na jihovýchodě Dánska. Výstava sleduje geologickou historii Dánska zhruba 70 milionů let zpátky do minulosti. Současná budova je umístěna u křídových útesů Møns Klint, jednoho z nejúžasnějších přírodních divů a turistických atrakcí. Útesy navštíví každoročně 250 000 lidí a 75 000 z nich si nenechá uniknout interaktivní výstavu v tomto mimořádném centru, které se samo o sobě stalo vyhledávaným místem turistů. Děti si na expozici velmi oblíbily stánky v podobě jeskyní rozmístěné jako páteř dinosaura.

<http://www.moensklint.dk/>



## Obyvatelé Hamburku mají „kopec energie“

Z bývalé hory odpadků se stává nová dominanta Hamburku. Provedly se rozsáhlé technické práce, aby se místo zabezpečilo a vyčistilo a aby se ochránila podzemní voda. Vysoce výkonná větrná turbína a solární panely nyní zásobují elektřinou 4 000 domácností. Obyvatelé se mohou procházet po chodníku vinoucím se po 40metrovém kopci a kochat se svěží krajinou a výhledem na město. Mohou také navštívit informační centrum, aby se dozvěděli o historii tohoto místa, obnovitelné energii a odpadovém hospodářství. Projekt byl dokončen v roce 2013, přičemž se zrealizoval vítězný návrh ze soutěže na mezinárodní stavební výstavě.

<http://bit.ly/2IDPwSC>



## Co nejrychlejší reakce

V roce 2015 spojilo Estonsko své domácí číslo tísňového volání pro policii s jednotným evropským číslem tísňového volání 112, které se již používalo pro záchrannou službu a hasiče. V rámci projektu se vyvinula technická řešení, která umožnila různým poskytovatelům tísňových služeb rychleji a efektivněji zpracovávat hovory a reagovat na ně. V roce 2017 bylo se službou tísňového volání spokojeno 94 % uživatelů. Občané se cítí bezpečněji, protože vědí, že pomoc v nouzi je přes centrální systém okamžitě k dispozici.

<http://bit.ly/2FP9ZWM>





## Irsko podává pomocnou ruku imigrantům

**P**rogram zaměstnanosti lidí z přistěhovaleckých komunit spolupracuje s podniky a vládou, aby imigrantům zajistil práci a vzdělání. Znevýhodněným migrantům pomáhá zlepšit dovednosti a najít zaměstnání nebo příležitosti ke školení včetně odborné praxe nebo poradenství. Od roku 2008, kdy byl program zahájen, z něj mělo užitek více než 2950 lidí ze 101 zemí. Tato iniciativa byla uznána jako osvědčená metoda a získala cenu od Národní organizace pro vzdělávání dospělých v Irsku. Program podporuje Evropský sociální fond.

<http://bit.ly/2FX5CET>



## Bezpečně z Athén do Soluně

**T**ři nové tunely nahradily nejnebezpečnější úsek dálnice ze Soluně do Athén. Výstavba zahrnovala 25 km dálnic, 11 km tunelů a s tím i vznik nejdelšího silničního tunelu na jihovýchodě Evropy. Tunely Tempi zkrátily cestovní čas na novém úseku na polovinu a cesta z Athén do Soluně teď zabere jen něco málo přes čtyři hodiny. Dramaticky se zlepšila i bezpečnost silničního provozu – počet nehod se snížil asi o 70%. Opatření projektu na ochranu životního prostředí jsou prospěšné také pro údolí Tempi.

Projekt je součástí pěti dálničních koncesí, v rámci nichž se vybuodovalo a opravilo 1400 km řeckých silnic. Tato země tak má moderní síť dálnic, která tvoří část místní klíčové dopravní infrastruktury.

<http://www.aegeanmotorway.gr>





## Příliv dat pro námořní inženýrství

**N**ová budova Institutu pro hydrauliku a životní prostředí v Santanderu nabídla dostatečný prostor pro instalaci velkého vnitřního simulátoru vln, proudění a větru. Bazén nazvaný Kantábrijská pobřežní mořská nádrž umožňuje provádění rozsáhlých testů. Toto testovací zařízení nemá ve světě obdoby a podporuje technický výzkum v pobřežních vodách i na volném moři, který má strategický význam pro vývoj odvětví obnovitelné energie ve Španělsku. Projekt vytvořil 135 nových pracovních míst, z nichž 49 je trvalých.

<http://www.ihcantabria.com/es>



## Rozvoj ekoturistiky na Hoře sv. Michaela v Normandii



**S**kalnatý ostrov Hora sv. Michaela (Mont Saint-Michel) navštíví každý rok přes 3 miliony turistů, aby si prohlédli jeho mytické opatství a opevnění. Rozsáhlé úpravy začaly v roce 2000. Díky vodním pracím, které zajišťují, aby přílivové a říční proudy kroužily kolem hory jako kdysi, se obnovila přímořská krajina a architektonické dědictví ostrova. Nový pohodlný most pro pěší a turistické centrum nahradily starou silnici a parkoviště a skončovalo se tak se znečišťováním ovzduší. Pravidelně se kontroluje fauna a flóra a kvalita vody v zálivu, aby se udržely příznivé účinky na biodiverzitu.

<http://bit.ly/2prO2lp>



## Letiště v Dubrovniku se připravuje na davy turistů

**N**a letišti v Dubrovniku v Chorvatsku probíhá rekonstrukce a staví se nový terminál pro cestující. Nové a větší letiště bude lépe vybavené na rostoucí počet cestujících, kteří cestují z nebo do této významné turistické destinace. Zlepší se celková efektivita provozu letiště a budou zavedeny přísnější bezpečnostní, technické a provozní normy, včetně těch, které se požadují pro budoucí členství v schengenském prostoru. Řada energeticky úsporných opatření šetrných k životnímu prostředí zajistí, že letiště, které je součástí komplexní transevropské dopravní sítě, splňuje normy, které se kromě jiného týkají ochrany před hlukem a odpadního hospodářství. Očekává se, že počet zaměstnanců na letišti vzroste do roku 2020 z 447 na 676.

<http://airport-dubrovnik.hr/index.php/hr/>



## Ochrana Pompejí pro budoucí generace



**R**ozvaliny starověkých Pompejí, které jsou památkou zapsanou do seznamu světového dědictví UNESCO, představují jeden z nejzajímavějších archeologických zážitků. V rámci programu Grande Progetto Pompei bylo na jejich záchranu a obnovu investováno 105 milionů EUR, přičemž 78 milionů EUR pochází z fondů EU. Cílem projektu je záchrana uměleckých památek a zpevnění staveb tohoto archeologického naleziště. Zamýšlené práce mají snížit riziko způsobované podzemními vodami, stabilizovat stavby a ochránit je před nepřízní počasí a zpevnit a obnovit zdi a zdobené plochy. První fáze projektu, která byla dokončena v roce 2015, umožnila otevření 12 500 m<sup>2</sup> nových expozic a zpřístupnění mnoha budov zdravotně postiženým osobám. Počet návštěvníků vzrostl o 38% – z 2,47 milionů v roce 2013 na 3,41 milionů v roce 2017. Předpokládá se, že zbývající práce budou dokončeny do konce roku 2018.

[www.pompeisites.org](http://www.pompeisites.org)



## Podpora začleňování ve školním prostředí

Účelem projektu Inkluze na školách a sociálního začleňování na Kypru je zmírnit dopad ekonomické krize na vzdělávání a také zabránit sociálnímu vyloučení ohrožených žáků. Motto projektu – „jednáme, přijímáme, podporujeme, začleňujeme“ – je úzce spojeno s řadou podpůrných opatření zavedených v 96 školách na všech úrovních výuky. Součástí jsou programy, které rozvíjejí učební schopnosti a kreativitu u žáků a jejich rodin, sociální a emocionální podpora v informačních a psychologických centrech a opatření v podobě výukových nástrojů na školách. Cílem projektu, kterého se již z větší části podařilo dosáhnout, je pomoci do roku 2020 v této zemi 15% populace studentů.

<http://www.studyprus.eu/drase>



## Koncertní hala, která si zaslouží ovace ve stoje

Koncertní hala Lielais dzintars (Velký jantar) v Libavě se otevřela koncem roku 2015. Moderní kruhovitá stavba má průhlednou, jantarově zbarvenou fasádu. Jantar je totiž v Lotyšsku významným drahým kamenem. Koncertní síň se chlubí vynikající akustikou a je víceúčelová. Velký Jantar je regionálním kulturním a společenským centrem, ve kterém sídlí místní symfonický orchestr a hudební škola. V koncertní hale pracuje 57 lidí a přisun nových zákazníků navíc celkově podpořil místní podniky. Budova získala celou řadu mezinárodních a státních ocenění.

<http://lielaisdzintars.lv>





## Nové diagnostické centrum pro pacienty s rakovinou ve Vilniusu



**R**akovina je v Litvě nejčastější příčinou úmrtí. Svou roli v tom hraje pozdní nebo nesprávná diagnóza a léčba. V rámci programu na období 2007–2013, který měl nemocnost a úmrtnost v důsledku neinfekčních chorob snížit, Litva investovala finance z EU do vylepšení infrastruktury a kvality služeb v onkologických institucích. V univerzitní nemocnici Santaros klinikos ve Vilniusu se postavilo nové centrum pro pozitronovou emisní tomografii. Díky kombinaci pokročilé funkční zobrazovací technologie a počítačového zobrazování se zlepšilo včasné diagnostikování rakoviny a nyní lze snadněji a rychleji stanovit účinnost léčby, takže se u pacientů zmírňují i její vedlejší účinky.

<http://bit.ly/2HN5Uz1>



## Škola kódování odrazovým můstkem pro získání práce

**L**ucembursko zažívá rychlý hospodářský růst, ale trpí nedostatkem talentů v oblasti IT. Místní společnost, která organizuje kurzy kódování a vývoje softwaru, se chopila příležitosti školit uchazeče o zaměstnání, a to ve spolupráci se státní pracovní agenturou. Do roku 2017 se v rámci projektu vyškolilo 83 studentů a 80% z nich našlo do šesti měsíců práci v oblasti vývoje IT. K úspěchu přispěla řada faktorů včetně silného zapojení potenciálních zaměstnavatelů. Absolventi se pozitivně vyjadřují k tomu, jak program zvýšil jejich sebevědomí i vyhlídky na získání práce v tomto rychle se měnícím odvětví.

[www.numericall.com](http://www.numericall.com)







## Obnova budapeštské čtvrti



Čtvrť Magdolna byla kdysi jednou z nejneganě zanedbanějších částí obvodu Józsefváros v Budapešti. Typické pro ni byly zchátralé budovy, sociálně znevýhodnění obyvatelé a vysoká nezaměstnanost. V roce 2005 se v rámci dlouhodobé integrované strategie začalo s její obnovou. Program investoval do bydlení a veřejných prostorů a také do komplexních komunitních služeb a služeb v oblasti zaměstnanosti a prevence kriminality. Díky programu v místě vznikla nová pracovní místa. Ukázala se také důležitost zapojení společnosti při snaze o udržitelnou obnovu měst a začleňování.

<http://bit.ly/2IB1uwf>



## Věda a technologie na dosah ruky

**N**ová špičková atrakce přibližuje vědu a technologie Malťanům. Cílem je motivovat studenty, aby usilovali o vědeckou kariéru, a pomoci této zemi, aby byla konkurenceschopná ve znalostním hospodářství. Budova centra Explora zcela proměnila někdejší ruiny na poloostrově Bighi nedaleko města Valletta. Studenti, učitelé a veřejnost se mohou o vědě učit neformálně a prakticky. V centru také probíhají vědecké semináře, představení a osvětové akce.

<http://explora.org.mt/>





## 3D tiskárny pro stavební projekty

Výzkumný institut a několik společností spolupracuje na vývoji chytré technologie pro stavební průmysl. Vyvíjejí se mimořádně velké 3D tiskárny, které mají vyrábět digitální stavební produkty, jako jsou podlahy, betonové tvárnice a fasádové obložení. Cílem je v konečném důsledku zpřístupnit koncept veřejnosti, a to prostřednictvím automatizovaného výrobního řetězce od návrhu po instalaci. Výrobní zařízení se nacházejí v moderní budově u vodního kanálu v Amsterdamu a jsou přístupná veřejnosti. Tato technologie nevytváří žádný odpad, omezuje emise CO<sub>2</sub> a používá biomateriály, jako jsou plasty vyráběné z rostlin.

<http://aectual.com/>



## Z výzkumného centra ve Vídni proudí řeka poznatků

Přírodovědecká univerzita ve Vídni řídí projekt Výzkum a správa řeky Dunaj (Danube River Research and Management, DREAM). Základem projektu je nové výzkumné zařízení s velkým vodním kanálem, který umožňuje simulaci Dunaje a dalších veletoků. Ke studiu rychlosti a pohybu jsou k dispozici špičkové přístroje. Potrubím je kanál spojený se dvěma dalšími laboratořemi v centru, což umožňuje mezioborový výzkum na rozsáhlých projektech. K okruhům, které se zkoumají, patří akumulace vodní energie, navigační podmínky, zpevňování říčního koryta a sedimentační pohyby. Výsledky pomohou budoucí říční správě při ochraně životního prostředí a posílení prosperity Podunají.

<http://bit.ly/2FVyRbi>





## Posílení celoevropské železniční sítě je na dobré cestě



Z financí EU se opravuje 15kilometrový úsek železniční tratě E30 mezi polskými městy Krakov a Řešov. Tím se dokončí modernizace 139 km sítě železnic, která spojuje některá důležitá města na jihu země s destinacemi ve střední a východní Evropě. Vlaky pojedou mnohem rychleji, zlepšila se i bezpečnost a cestující určitě ocení nová nástupiště. Lepší a rychlejší vlaková spojení podpoří evropský obchod a budou atraktivnější variantou pro cestující i přepravu nákladu.

<http://www.mapadotacji.gov.pl/projekt/1276181>



## Kvalitnější život a péče pro děti s chronickými chorobami

Kastelo je zařízení pro pediatrickou a paliativní péči v Matosinhosu na severu Portugalska. Stará se o 30 dětí s chronickým onemocněním. Jedná se o první centrum svého druhu na Pyrenejském poloostrově. Tým zdravotníků a vzdělávacích pracovníků poskytuje specializovanou, komplexní klinickou a psychosociální péči. Děti mají užitek ze soustavné péče v rodinném prostředí. Mají k dispozici hřiště s venkovní fyzioterapií, ovocný sad, zahradu se zeleninou a malou farmu. Rodiče si mezitím mohou odpočinout v obytných prostorách areálu nebo na zahradě. K dalším přínosům patří účinné využívání zdrojů a kratší pobyty v nemocnici.

<http://www.nomeiodonada.pt/>



## Přední světové laserové výzkumné centrum



Investice do laserových center jsou pro evropský výzkum prioritou. Výstavba předního mezinárodního výzkumného komplexu na čtyřech různých místech umožní provádění zásadních experimentů v elementární fyzice, nové jaderné fyzice a astrofyzice a také ve vědě o materiálech a v přírodních vědách. Výzkumníci v evropské laboratoři budou také pracovat na nových metodách pro manipulaci s jaderným materiálem a radioaktivním odpadem. Centrum bude přístupné odborníkům z akademického, soukromého vědeckého a podnikatelského sektoru.

<http://www.eli-np.ro/>



## Prvotřídní vědecký kampus

V areálu Lublaňské univerzity se vybudovalo prvotřídní vzdělávací a výzkumné centrum, do kterého patří chemicko-technologická fakulta a fakulta informatiky a počítačových věd. Společné prostory jsou propojeny skleněným mostem. Poloha kampusu vůči ostatním vědeckým fakultám podporuje spolupráci při výzkumu a studiu. Nové centrum vedlo k výraznému nárůstu pracovních míst v oblasti výuky, výzkumu a administrativy i v počtu zapsaných studentů. V důsledku toho vznikla nová obchodní partnerství, patenty a odvozené podniky, což má pozitivní dopad na konkurenceschopnost Slovinska v oblasti vědy.

<http://bit.ly/2FTMPu5>

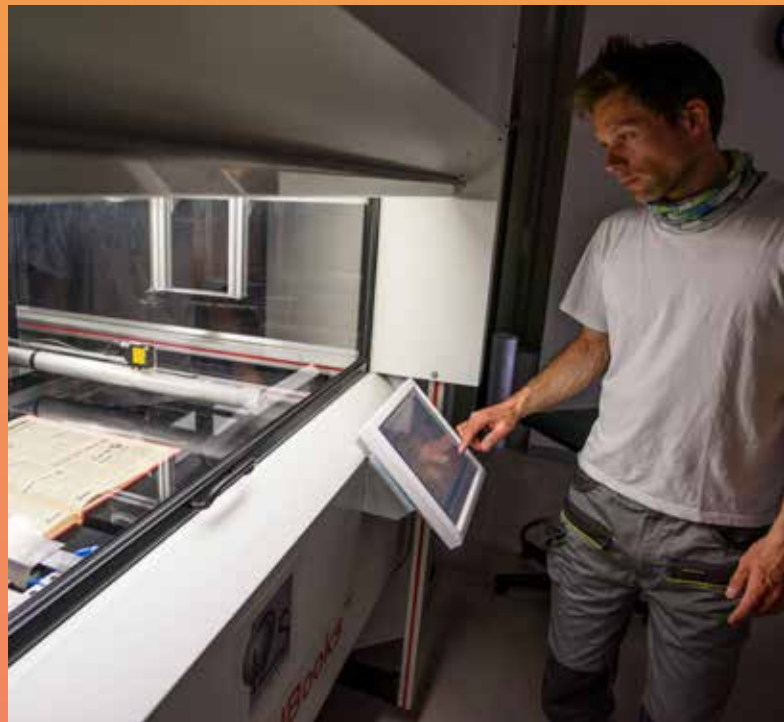




## Digitalizace národní knihovny a archivu

Tento projekt umožnil hromadnou digitalizaci dokumentů ze slovenské národní knihovny a archivu. Byly postaveny dvě moderní budovy: digitalizační centrum pro tištěné materiály kulturního dědictví a centrum pro ochranu a obnovu dokumentů. Centrum, které zahrnuje 200členný personál a vytvořilo 93 nových stálých pracovních míst, za poslední více než tři roky digitalizovalo přes 2,5 milionů předmětů kulturního dědictví. Tento unikátní projekt, který knihovně a archivům ukázal cestu do digitální budoucnosti, zpřístupnil dokumenty širší veřejnosti a zajistil jejich uchování pro příští generace.

<http://dikda.snk.sk>



## Chytřejší a otevřenější šestice měst díky vzájemné spolupráci

Šest největších finských měst zavádí projekty pro spolupráci, které mají vyřešit jejich společné problémy. Strategie šesti měst (6Aika) umožňuje těmto městům experimentovat ve větším měřítku, než by byla schopná jednotlivě. Vytvářejí sdílený datový systém, otevřené inovační platformy a sdílené zákaznické služby, aby městské úřady a podniky mohly kvalitněji podporovat větší množství obyvatel. Města také testují robotické autobusy a centra oběhového hospodářství. Vzhledem k tomu, že města jsou domovem pro 30% finské populace, jejich projekty společného rozvoje mají celonárodní dopad.

<https://6aika.fi/>





## Udržitelná a inovativní budoucnost pro průmyslová odvětví založená na lesnictví



**P**rojekt chytrých inovací v oblasti klimatu pomáhá rozvíjet ve střední části Švédska průmyslová odvětví založená na lesnictví. Poskytuje dlouhodobou regionální platformu pro budování kapacity malých a středních podniků, pokud jde o inovace a udržitelný rozvoj. Projekt posiluje poznatky a dovednosti v oblasti ochrany klimatu, biohospodářství a oběhového hospodářství podniků a dalších zúčastněných stran z průmyslu. Podporuje se komunikace s výzkumníky, studenty a zahraničními partnery a zástupci veřejného sektoru a občanské společnosti se účastní projektových seminářů. Díky platformě budou regionální investice účinnější a výnosnější a zároveň se usnadní přechod podniků na nízkouhlíkové hospodářství.

<http://paperprovince.com/>



## Londýnský ekologický fond se zaměřuje na životní prostředí

**L**ondýnský ekologický fond byl založen jako klíčový finanční nástroj pro snížení emisí CO<sub>2</sub> a počtu skládek v hlavním městě. Evropské a další veřejné finanční zdroje se použily k přilákání soukromých investorů, aby se zvětšilo měřítko a rychlost projektů ekologické infrastruktury. Koncem roku 2015 se investovalo do 18 projektů, které mají ročně snížit emise CO<sub>2</sub> o 218 084 tun a skládku odpadů o 330 980 tun a zároveň uspořit 34 700 000 kWh.

<http://bit.ly/2GK21eT>



Interreg 

## Společné potírání přeshraniční trestné činnosti



**K**riminalita žel nekončí na hranicích. Regiony Maas-Rhein mezi Belgií, Německem a Nizozemskem založily monitorovací středisko pro přeshraniční kriminalitu, které se zvláště zaměřuje na problémy spojené s drogami. Projekt EMROD svedl dohromady různé odborníky, kteří mají na starosti předcházení a potírání trestné činnosti, včetně policie, soudů, služeb pro prevenci a správních úřadů. Přijali vědecký přístup, v rámci něhož sbírají důkazy a vyměňují si osvědčené postupy, aby k přeshraničním problémům, spojeným například s konopím a vloupáním, utvářeli společné politiky. Také provedli rozsáhlý průzkum týkající se pocitu bezpečí obyvatel a zavedli pro veřejnost informační centrum.

<http://gouverneur.provincedeliege.be/emrod>

Interreg 

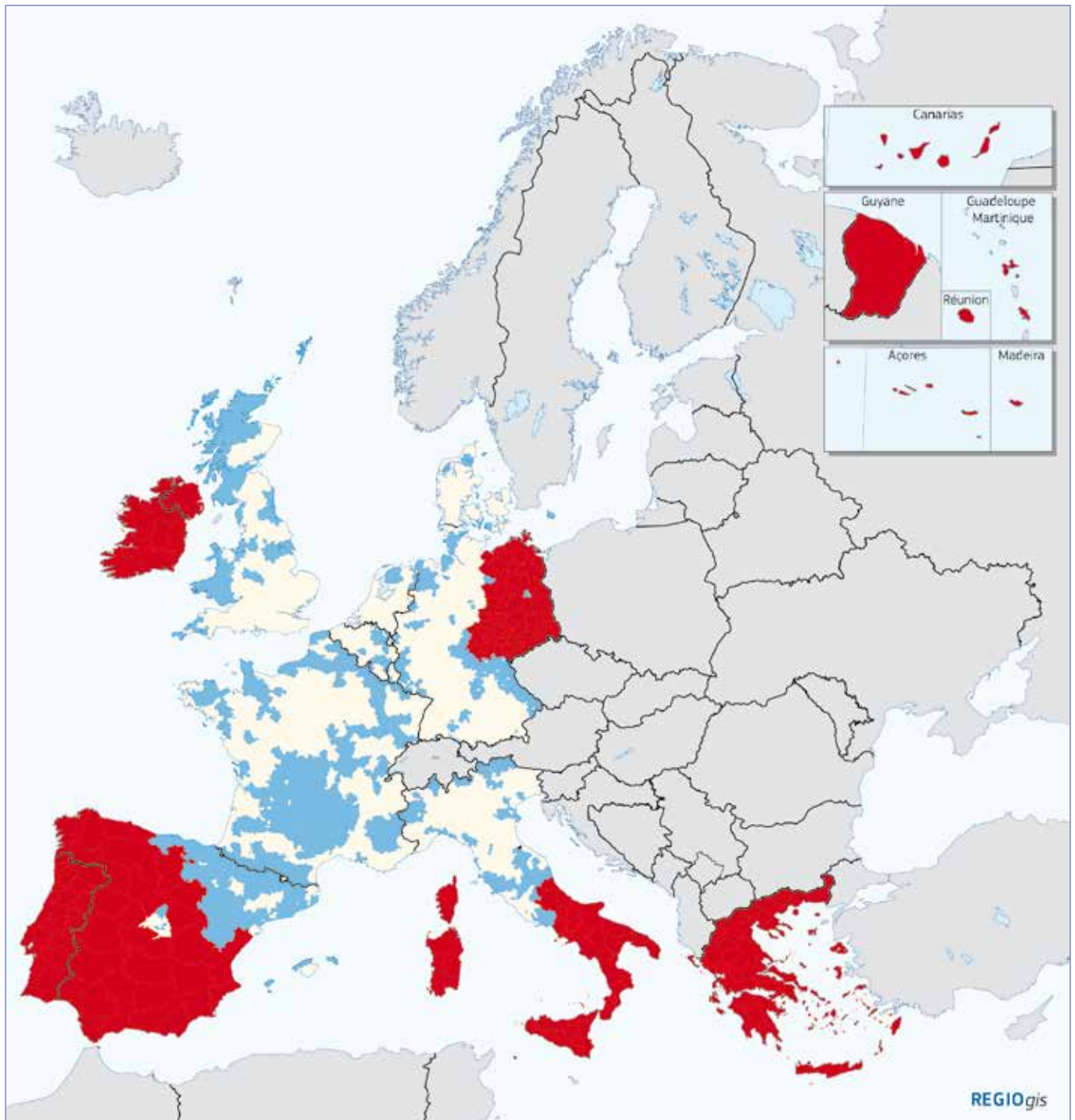
## Lekce o míru a konfliktech

**P**rojekt Teaching Divided Histories přivádí do škol v Severním Irsku, Irsku a na mezinárodní úrovni nový digitální přístup k výuce o konfliktech. Středoškolští a vysokoškolští učitelé spolupracují na vývoji a spuštění inovativního vzdělávacího programu, který využívá filmy, digitalizovaný obrazový materiál, animace, komiksy a internetové přenosy, aby mladým lidem umožnili prozkoumat společné zkušenosti s konflikty a mírotvornou činností. Tento projekt pedagogům dává sebedůvěru, schopnosti, zdroje a podporu ke zkoumání rozporuplné historie a postojů ve třídě. Také spolupracuje se školami v Libanonu, Indii, Jižní Africe a Sierra Leone.

<http://bit.ly/2GFCMdn>



# 1989–1993



■ Měně rozvinuté regiony (Cíl 1): 25 % populace a 64 % rozpočtu

■ Další způsobilé regiony



# Od projektů k programům





Po vstupu Řecka v roce 1981 a Portugalska a Španělska v roce 1986 se regionální rozdíly v Evropském společenství 12 členských států výrazně prohloubily. Rok 1988 skutečně znamenal začátek politiky soudržnosti EU – v březnu Evropská rada rozhodla o postupném navýšení rozpočtu vyhrazeného pro tuto politiku a v červnu Rada přijala první nařízení, které strukturální fondy začlenilo pod politiku soudržnosti. Tato významná reforma představila klíčové zásady, jako je zaměření na nejméně rozvinuté a nejzaostalejší regiony, víceleté programy, strategická orientace investic a zapojení regionálních a místních partnerů.

## CELKOVÝ ROZPOČET STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ

### 69 MILIARD EUR

**25 %** rozpočtu EU  
a 0,3 % celkového HDP EU

#### HLAVNÍ PŘIJÍMAJÍCÍ ZEMĚ

	<b>Španělsko</b>	14,2 miliardy EUR
	<b>Itálie</b>	11,4 miliardy EUR
	<b>Portugalsko</b>	9,2 miliardy EUR
	<b>Řecko</b>	8,2 miliardy EUR

#### NAVÝŠENÍ HDP

**+ 3 %**  
pro méně rozvinuté regiony (Cíl 1)  
v porovnání s průměrem EU

#### ZAMĚSTNANOST

**+ 600 000**  
pracovních míst  
v Řecku, Irsku,  
Portugalsku  
a Španělsku

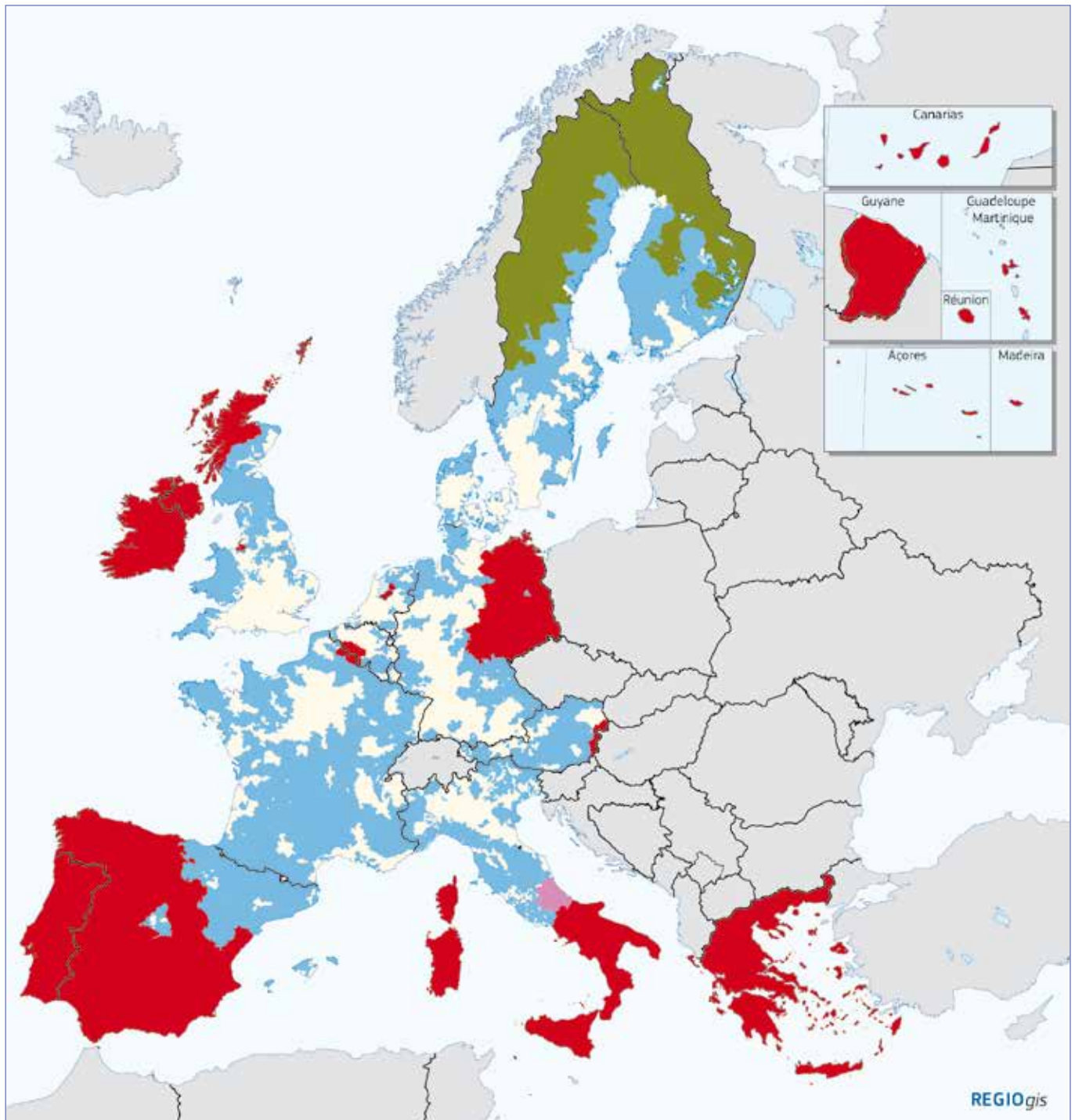
#### PODPORA MSP

**470 000**  
MSP získaly pomoc  
v regionech „Cíle 2“

#### LIDSKÉ ZDROJE

**917 000**  
lidí vyškolených v EU

# 1994–1999



- Méně rozvinuté regiony: 24,6% populace EU a 68% rozpočtu
- Přejícná podpora: Abruzzi (od 1. ledna 1994 do 31. prosince 1996)
- Severní řídce obydlené oblasti
- Další způsobilé regiony

# Konsolidace zisků a zdvojnásobení prostředků

V prosinci 1992 Evropská rada rozhodla o novém finančním výhledu na období 1994–1999. Došlo v něm ke zdvojnásobení ročních finančních prostředků, které představovaly třetinu evropského rozpočtu. Toto programové období se také vyznačovalo rozšířením EU – přijetím Rakouska, Finska a Švédska (Finsko a Švédsko zahrnovaly rozlehlá území s extrémně nízkou hustotou obyvatel) 1. ledna 1995 – a také větší podporou EU a jejím pozitivním dopadem v nových německých spolkových zemích.

## CELKOVÝ ROZPOČET STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ A FONDU SOUDRŽNOSTI

# 168 MILIARD EUR

**1/3** rozpočtu EU a 0,4%  
celkového HDP EU

### HLAVNÍ PŘIJÍMAJÍCÍ ZEMĚ

	<b>Španělsko</b>	42,4 miliardy EUR
	<b>Německo</b>	21,8 miliardy EUR
	<b>Itálie</b>	21,7 miliardy EUR
	<b>Portugalsko</b>	18,2 miliardy EUR
	<b>Řecko</b>	17,7 miliardy EUR
	<b>Francie</b>	14,9 miliardy EUR

### ZAMĚSTNANOST

**+ 700 000**  
pracovních  
míst v EU

### INFRASTRUKTURA

Výstavba  
či modernizace  
**35 948 km** silnic a dálnic

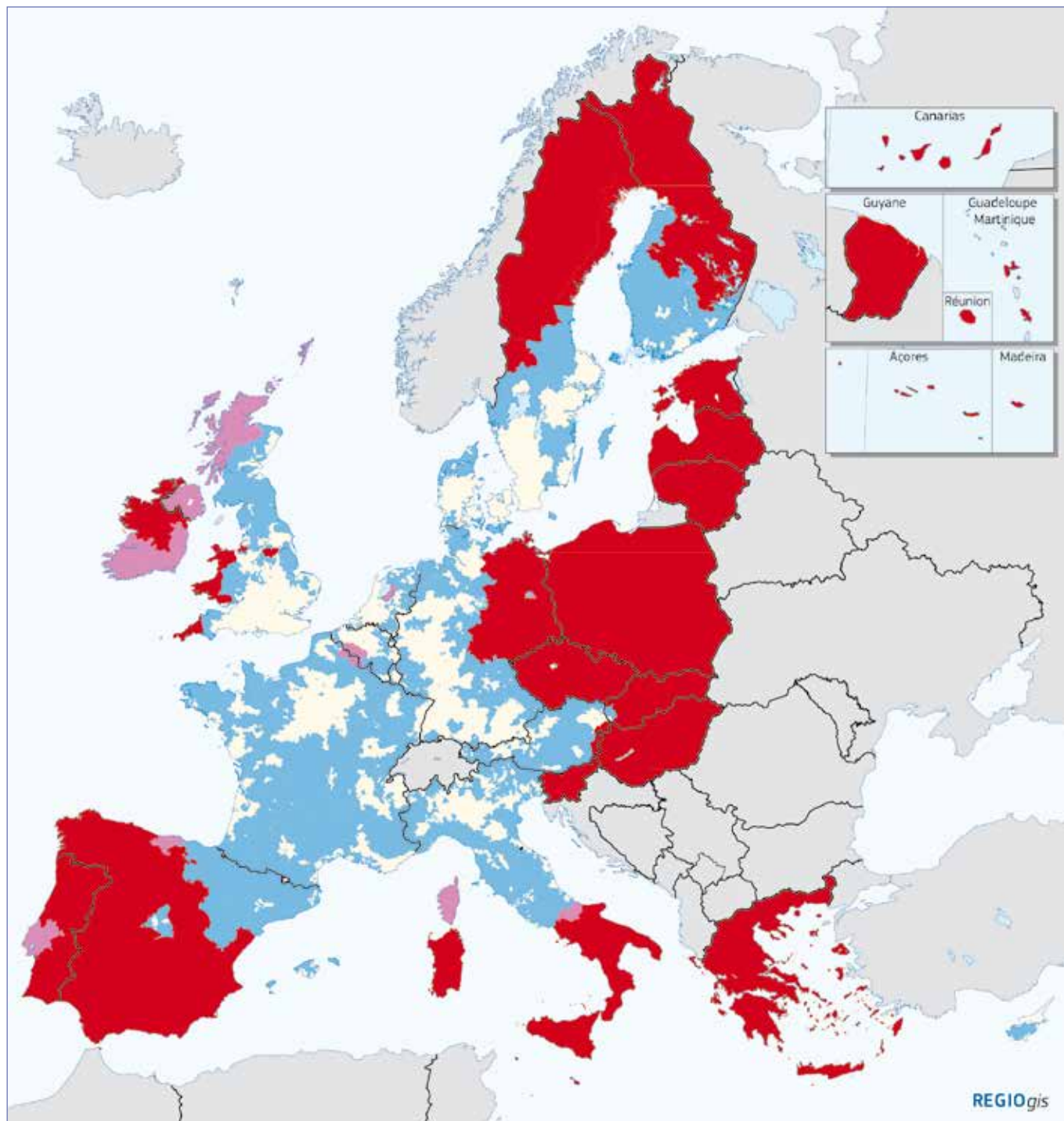
### NAVÝŠENÍ HDP

<b>Portugalsko</b>	+ 4,7%
<b>Nové německé spolkové země</b>	+ 3,9%
<b>Irsko</b>	+ 2,8%
<b>Řecko</b>	+ 2,2%
<b>Španělsko</b>	+ 1,4%
<b>Severní Irsko</b>	+ 1,3%

### PODPORA MSP

Pomoc pro  
**800 000 MSP**

# 2000–2006



- Měně rozvinuté regiony (Cíl 1): 37 % populace a 71,6 % rozpočtu
- Přejídná podpora (postupné ukončení)
- Další způsobilé regiony

# Snaha o úspěšné rozšíření

V roce 1999 rozhodla Evropská rada o vyčlenění 213 miliard EUR na politiku soudržnosti EU pro tehdejších 15 členských států na období 2000 až 2006. Na období 2004–2006 pak byly pro nové členské státy přiděleny další prostředky ve výši 22 miliard EUR. Přijetí 10 nových členských států do EU 1. května 2004 bylo v období 2000–2006 klíčovým faktorem.

Historické rozšíření přineslo 20% nárůst v počtu obyvatel EU, ale jen 5% navýšení společného HDP. Rozšíření navíc přineslo větší rozdíly v příjmech a zaměstnanosti. Téměř všechny členské státy byly zcela způsobilé pro nejvyšší úroveň podpory v rámci politiky soudržnosti EU.

**CELKOVÝ  
ROZPOČET  
STRUKTURÁLNÍCH  
FONDŮ A FONDU  
SODRŽNOSTI**

**213 MILIARD EUR**

PRO EU-15 MEZI LETY 2000 A 2006

+

**21,7 MILIARDY EUR**

PRO 10 NOVÝCH ČLENSKÝCH ZEMÍ MEZI LETY 2004 A 2006

## ZVÝŠENÍ ZAMĚSTNANOSTI

**+ 570 000**

pracovních míst v méně rozvinutých regionech (Cíl 1) včetně **160 000** v nových členských státech

**+ 730 000**

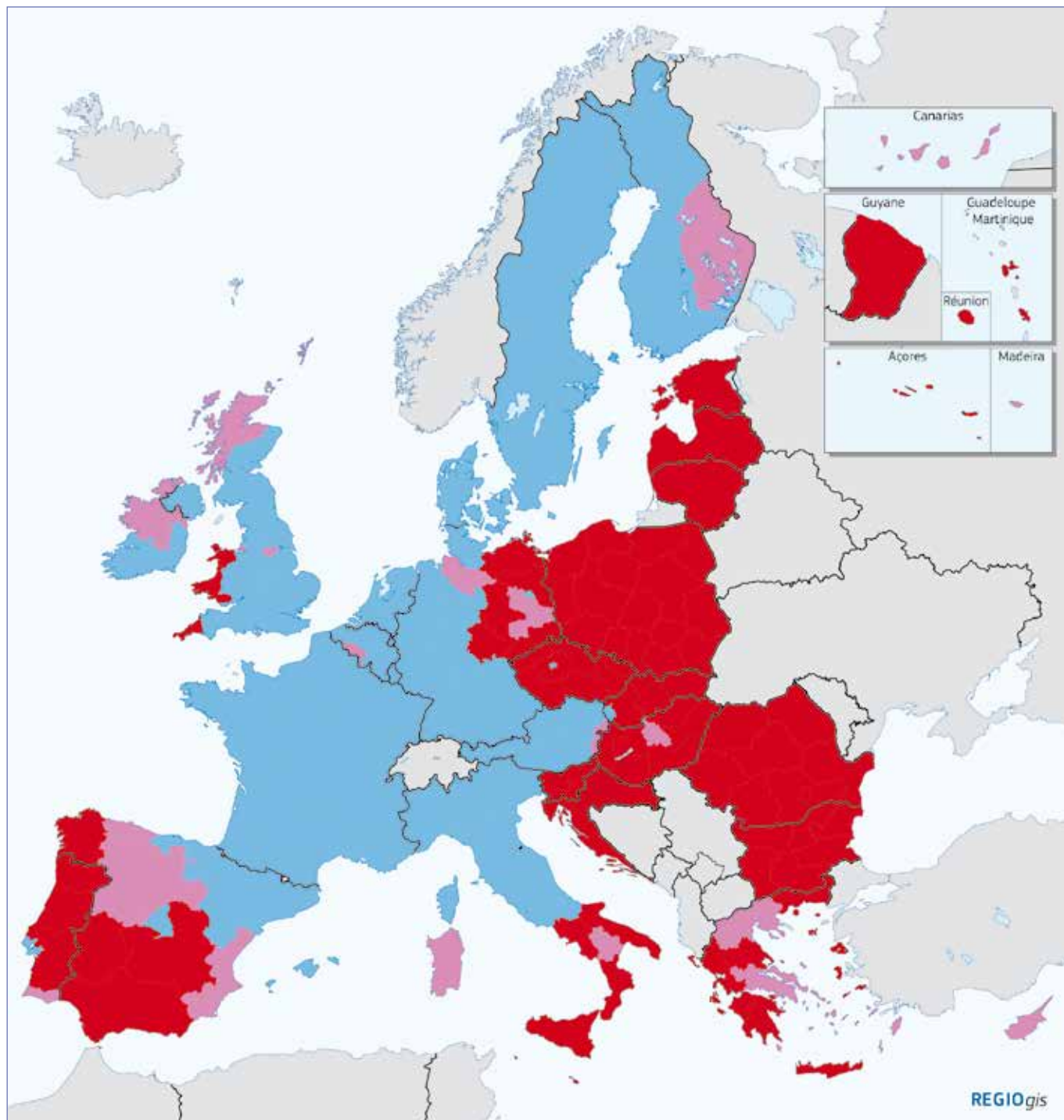
pracovních míst v dalších způsobilých regionech (Cíl 2)

**1/3** rozpočtu EU  
a 0,4% celkového HDP EU

## HLAVNÍ PŘIJÍMAJÍCÍ ZEMĚ

	<b>Španělsko</b>	56,3 miliardy EUR
	<b>Německo</b>	29,8 miliardy EUR
	<b>Itálie</b>	29,6 miliardy EUR
	<b>Řecko</b>	24,9 miliardy EUR
	<b>Portugalsko</b>	22,8 miliardy EUR
	<b>Spojené království</b>	16,6 miliardy EUR
	<b>Francie</b>	15,7 miliardy EUR

# 2007–2013



- Měně rozvinuté regiony: 35 % populace a 81,5% rozpočtu
- Přejídná podpora (postupné ukončení)
- Další způsobilé regiony

# Zaměření na růst a zaměstnanost

Kromě rozšíření, které se týkalo Bulharska, Rumunska a Chorvatska, se období 2007–2013 vyznačovalo třemi klíčovými a doplňujícími prvky: začleněním všech regionů, doposud největším zaměřením na nejchudší členské země a regiony (81,5 % celkového rozpočtu) a změnou priorit pro posílení růstu a zaměstnanosti (25 % zdrojů vyčleněno na výzkum a inovace). V některých členských státech je fond soudržnosti hlavním zdrojem pro financování veřejných investic (v některých zemích až 57 %).

Financování EU pro finanční nástroje se značně zvýšilo a vzrostlo z 1 miliardy EUR v letech 2000–2006 na 11,5 miliardy EUR přidělených v letech 2007–2013. Finanční nástroje hrály klíčovou úlohu při poskytování finančních prostředků pro MSP, když během hospodářské krize nastaly problémy s poskytováním úvěrů.

**CELKOVÝ  
ROZPOČET  
STRUKTURÁLNÍCH  
FONDŮ A FONDU  
SOUHRŽNOSTI**

**347 MILIARD EUR**

**35,7 %** rozpočtu EU  
a 0,38 % celkového HDP EU

## HLAVNÍ PŘIJÍMAJÍCÍ ZEMĚ

	<b>Polsko</b>	67,3 miliardy EUR
	<b>Španělsko</b>	35,2 miliardy EUR
	<b>Itálie</b>	28,8 miliardy EUR
	<b>Česká republika</b>	26,7 miliardy EUR
	<b>Německo</b>	26,3 miliardy EUR
	<b>Maďarsko</b>	25,3 miliardy EUR
	<b>Portugalsko</b>	21,5 miliardy EUR
	<b>Řecko</b>	20,4 miliardy EUR

## SPOLEČNÉ VÝZVY

Přeshraniční programy  
vedly k více než  
**6800 projektů**

## ZAMĚSTNANOST

**1 milion** +  
nových pracovních míst

## INFRASTRUKTURA

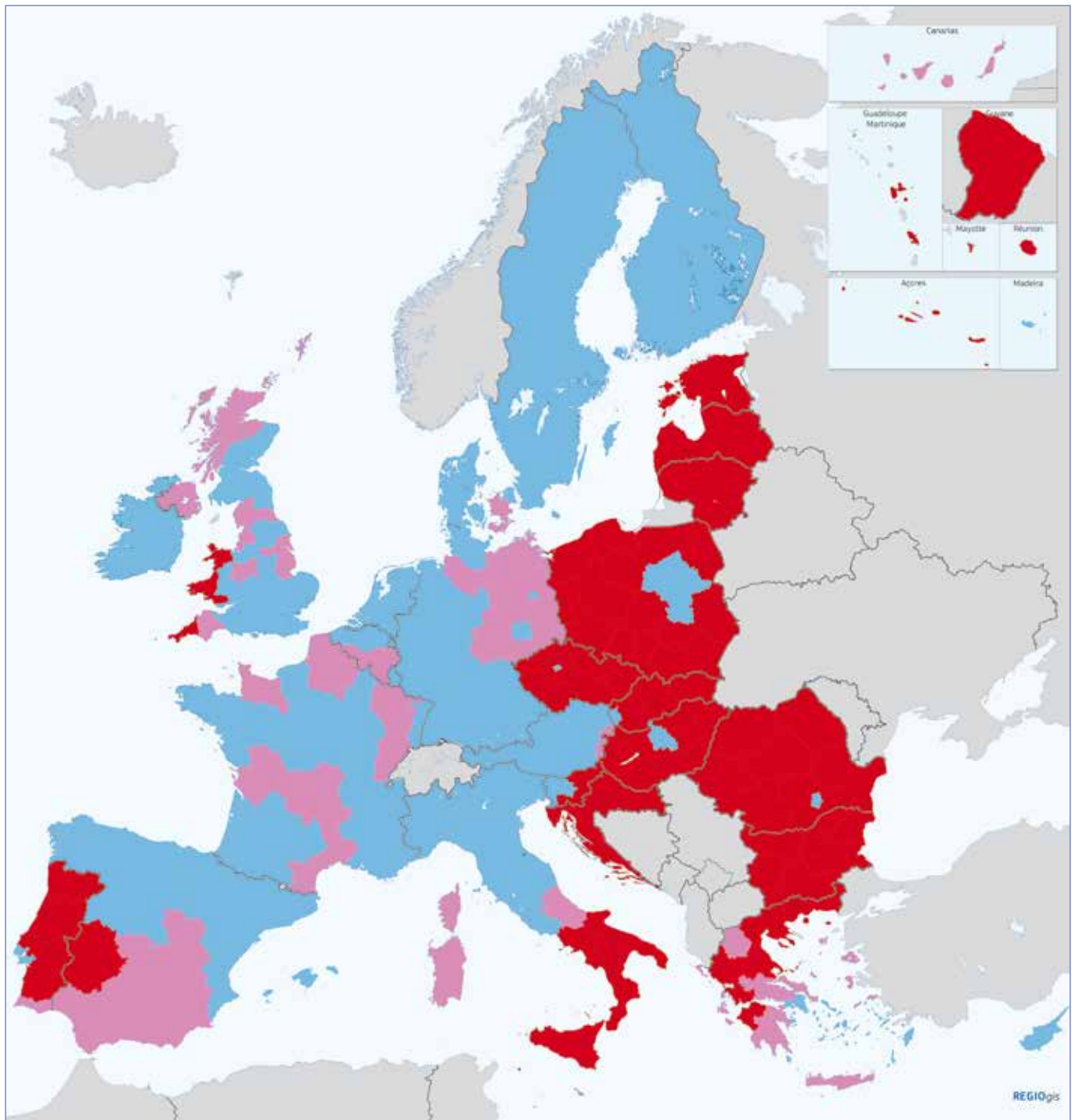
**6 milionů**  
lidí napojených na nový  
nebo vylepšený zdroj  
čisté pitné vody

## PODPORA MSP

**400 000 MSP**  
s přímou investiční  
pomocí

**121 400**  
**začínajících podniků**  
s finanční podporou

# 2014–2020



- Měně rozvinuté regiony: 25 % populace a 51 % rozpočtu
- Přechodná podpora (postupné ukončení)
- Další způsobilé regiony



# Inovace a chytrá specializace

Zaměření je na čtyři prioritní oblasti s vysokým růstovým potenciálem: výzkum a inovace, MSP, informační a komunikační technologie a nízkouhlíkové hospodářství. Reformovaná politika je podpořena přesvědčením, že každý region může z rozpočtu EU vytěžit nejvíce, když nejprve identifikuje své silné stránky. Říká se tomu chytrá specializace. Díky tomu se regiony budou moci ve vybraných sektorech zaměřit na produktivní investice, a tak maximalizovat svůj růstový potenciál. Pro určení kvantifikovatelných výsledků jsou zapotřebí jasné a měřitelné cíle.

**CELKOVÝ  
ROZPOČET  
STRUKTURÁLNÍCH  
FONDŮ A FONDU  
SOUHRŇNOSTI**

**351 MILIARD EUR**

**34,3 %** rozpočtu EU

## HLAVNÍ PŘIJÍMAJÍCÍ ZEMĚ

	<b>Polsko</b>	77,5 miliardy EUR
	<b>Itálie</b>	32,8 miliardy EUR
	<b>Španělsko</b>	28,5 miliardy EUR
	<b>Rumunsko</b>	22,9 miliardy EUR
	<b>Česká republika</b>	21,9 miliardy EUR
	<b>Maďarsko</b>	21,9 miliardy EUR
	<b>Portugalsko</b>	21,4 miliardy EUR

## DIGITALIZACE\*

dalších  
**14,5 milionu**  
domácností  
s širokopásmovým  
připojením

## ZAMĚSTNANOST\*

Pomoc **7,4 milionu**  
nezaměstnaných lidí  
a **8,9 milionu**  
lidí získat novou kvalifikaci

## INFRASTRUKTURA\*

Dalších **17 milionů**  
lidí připojených k zařízení  
na čištění odpadních vod  
a dalších **3,3 milionu**  
k inteligentním sítím

## PODPORA MSP\*

Pomoc pro  
**1,1 milionu MSP**

# DATA POINT: 5 – OTEVŘENÁ DATOVÁ PLATFORMA

MÁTE NĚJAKOU OTÁZKU, KTEROU BYSTE CHTĚLI ŘEŠIT V BUDOUCÍCH PŘÍSPĚVČÍCH V RUBRICE DATA POINT V ČASOPISU PANORAMA?

EXISTUJE NĚJAKÁ DATOVÁ SADA, KTEROU BYCHOM MĚLI UMÍSTIT DO OTEVŘENÉ DATOVÉ PLATFORMY PRO ESI FONDY?

POKUD ANO, NAPIŠTE NÁM E-MAIL: REGIO-EVAL@EC.EUROPA.EU

## Investice do podniků – hlavní priorita při obnově růstu v EU

Na programové období 2014–2020 poskytl Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) do rozpočtu EU 69 miliard EUR, které mají podpořit inovace a produktivitu v evropských podnicích. EFRR je tak největším zdrojem evropského rozpočtu pro posílení konkurenceschopnosti malých a středních podniků. Užitek ze škály finanční i jiné podpory má téměř 1,1 milionu podniků – bezmála 5 % všech společností v Evropě. To se může zdát jako malé procento, ale soustředění podpory EFRR na priority EU podtrhuje důležitost podpory inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění.

### Proč se taková podpora uděluje:

Podpora podniků z EFRR se zaměřuje na čtyři klíčové **tematické cíle (TC)** – zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, podporu inovací ve společnostech, zlepšení používání IKT a podporu přechodu na nízkouhlíkové hospodářství. Výsledkem je veřejná podpora rostoucích začínajících podniků, s ohledem na pravidla pro státní podporu, a uvádění nových inovativních produktů a služeb, propagace elektrického obchodování a zajištění energetické účinnosti.

Tabulka 1 uvádí cíle pro celkový počet podniků v Evropě, které mají získat podporu prostřednictvím státních, regionálních a přeshraničních programů, a pomáhá nám porozumět následujícím klíčovým otázkám:

**TABULKA 1: KLÍČOVÉ CÍLE EFRR PRO PODNIKY  
NA PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020  
(PODLE TEMATICKÝCH CÍLŮ)**

Tematické cíle (TC)	FIRMY: Všechny firmy	FIRMY: s grantem	FIRMY: bez grantu	FIRMY: poradenství
TC3: Konkurenceschopnost MSP	795 888	233 823	178 563	371 755
TC1: Výzkum a inovace	130 285	61 401	8 625	42 006
TC2: Informační a komunikační technologie	78 045	54 521	5 776	14 301
TC4: Nízkouhlíkové hospodářství	56 789	17 712	5 006	5 743
Další témata	36 060	3 043	4 081	17 638
<b>Cíle celkem</b>	<b>1 097 067</b>	<b>370 500</b>	<b>202 051</b>	<b>451 443</b>

Zdroj ESIF: otevřená datová platforma

## Jaké formy podpory se nabízejí jakým typům podniků?

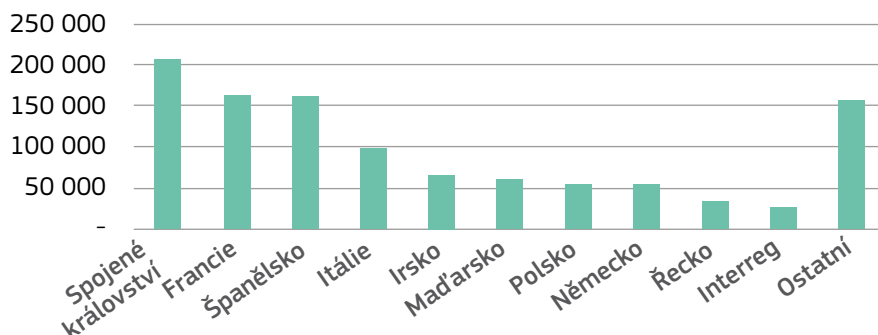
Analýza cílů vytyčených programy EFRR pro období 2014–2020 demonstruje převládající zaměření na oblast **TC 3**, která se soustředí na posílení konkurenceschopnosti **sektoru malých a středních podniků** a cílí na celkem 800 000 podniků. Pomocí různých ukazatelů vidíme, že hlavními formami podpory jsou **finanční prostředky, granty a obchodní poradenství**. Poslední zmíněná forma představuje jeden z nejdůležitějších mechanismů podpory, který se věnuje potřebám rozvoje podniků a který zjednodušuje financování přes různé grantové programy.

## Jak jsou podporovány malé a střední podniky v členských státech?

Otevřená datová platforma ukazuje jak množství financí přidělených členskými státy, tak celkový počet podporovaných podniků. Tabulka níže ukazuje 10 hlavních členských států, které v rámci čtyř klíčových TC přijímají největší podporu z EFRR:

**TABULKA 2: 10 HLAVNÍCH ČLENSKÝCH STÁTŮ EU S VYSOKOU MÍROU PODPORY EFRR PRO PODNIKY**

Počet podniků



Zdroj ESIF: otevřená datová platforma

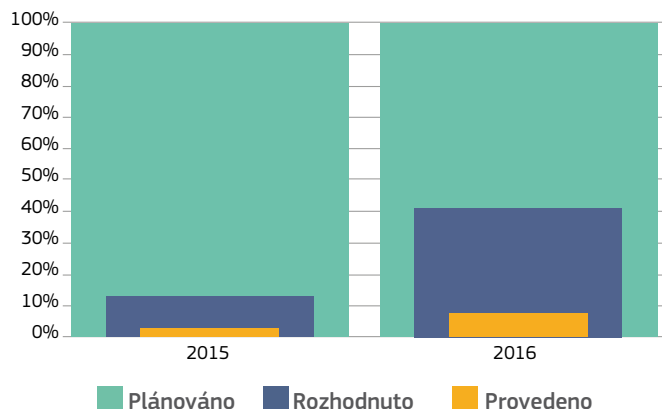
### Proč jsou u členských zemí rozdíly v množství podporovaných podniků?

Dominantní postavení některých členských států (Spojené království, Francie, Španělsko), pokud jde o počet podporovaných podniků, je dáno několika faktory: 1) silná podnikatelská kultura; 2) zaměření na malé a začínající podniky; 3) celkový objem podpory a 4) rozsah jejich ekonomik.

Jak probíhá realizace programů a co jsou hlavní aspekty, které ovlivňují jejich pokrok při provádění?

Schválené projekty obdrželo do konce roku 2016 již více než 455 000 podniků a téměř 85 000 z nich už vybrané projekty využívalo.

**TABULKA 3: POKROK PŘI PROVÁDĚNÍ CÍLŮ ZA OBDOBÍ 2015–2016**



V této fázi zbývá otázka, zda cíle budou naplněny, nebo přesáhnou do dalšího období. Plánovat veřejnou podporu podniků v rámci 10letého období je náročné, protože poptávka podniků po veřejné podpoře se v průběhu hospodářského cyklu mění. Po některých programech je již teď vysoká poptávka a zvažuje se navýšení cílů. Pravidelné podávání zpráv, sdílených na otevřené datové platformě, pomáhá soustředit se na pokrok a zachovat cíle realistické.

Chcete-li důkladněji prozkoumat přidělování financí podle členských států a TC, podívejte se na otevřenou datovou platformu evropských strukturálních a investičních fondů. Další zpráva o dosažených výsledcích, které se hodnotí na konci roku 2017, bude představena Evropské komisi v květnu a červnu 2018 a zveřejněna později v tom samém roce. ■

### DALŠÍ INFORMACE

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>



# Využití územních silných stránek v rámci EU

Hodnocení územního dopadu nabylo od Lisabonské smlouvy na důležitosti. Významná strategie EU, Evropa 2020, představila třetí rozměr – územní soudržnost<sup>1</sup>, která se zaměřuje na využití silných stránek jednotlivých území EU, aby se zvýšil jejich příspěvek k udržitelnému a vyrovnanému rozvoji EU jako celku.

**Ž**ivotní podmínky, průmyslové struktury, infrastruktura a geografické podmínky jsou napříč EU velice rozdílné. Cílem politiky soudržnosti je tyto rozdíly zmírnit a zajistit, aby chudší regiony měly prostředky k řešení svých problémů. Navzdory dobrému pokroku konvergence v EU podle řady různých parametrů panuje v rámci EU stále výrazná rozdílnost.

Územní soudržnosti v EU nelze dosáhnout pouze z fondu politiky soudržnosti – vyžaduje také právní předpisy a iniciativy vhodné pro jednotlivá území. Tvůrci politik a odborníci z různých území EU volají po využití hodnocení územního dopadu k minimalizaci negativních dopadů politik a maximalizaci územního potenciálu.

Hodnocení územního dopadu nabízí příležitost věnovat větší pozornost specifikům různých regionů a území, přičemž pomáhá, aby evropská legislativa byla cílenější a úžeji spojena s místními podmínkami.

Dopady v důsledku legislativních návrhů a iniciativ EU jsou v Unii často rozloženy nesteromálně. To znamená, že tvorba efektivních možností politiky také způsobí nerovnoměrné geografické rozložení dopadů (náklady a přínosy).

## Hledání cíle

Přesné zhodnocení územního rozměru legislativních návrhů a iniciativ EU pomůže správně formovat cílové možnosti politiky. Také může zastavit politiky, které se zavádějí v oblastech a regionech, kde se nevyžaduje žádná reakce politiky, což umožňuje vyhnout se právním a správním nákladům a nákladům na dodržení předpisů.

Zhodnocení územního dopadu musí vzít v úvahu různé územní úrovně (EU, vnitrostátní, regionální a místní). Příslušné územní jednotky nebo seskupení se mohou případ od případu lišit a musí odpovídat dané problematice. Lze je specifikovat na úrovni členského státu nebo na základě geografických charakteristik, jako jsou pobřežní oblasti, odlehle nebo hornaté regiony či hustě obydlené oblasti. V ostatních případech může být nezbytné identifikovat správné oblasti neúměrně postižené určitým politickým opatřením. V situacích, kdy politika nemá konkrétní územní rozměr, není samozřejmě potřeba podrobně posuzovat územní dopady.

Na základě výše uvedených důvodů se od roku 2015 snahy o zlepšení metodik a dostupnosti dat zintenzivňují. Aktuálně je prioritou propagovat u dalších GŘ analýzu územního rozměru a aktivní práci GŘ pro regionální a městskou politiku za účelem zhodnocení územních dopadů (zvláště v městských<sup>2,3</sup>, přhraničních a nejvzdálenějších regionech<sup>4</sup>).

1) <https://bit.ly/2Ht5aDo>

2 & 3) <https://bit.ly/2IOWOQo>

4) <http://europa.eu/qR96Nk>



Analýza hodnocení územního dopadu s regionálními odborníky pomocí nástroje ESPON pro rychlý výzkum.

GŘ REGIO pomáhá dalším GŘ zhodnotit územní dopady jimi navrhovaných politik. K nedávným případům, kdy se územní dopady analyzovaly se zapojením odborníků z regionů a měst v celé EU, patří: a) revize směrnice o přístavních zařízeních pro příjem lodního odpadu a zbytků lodního nákladu (GŘ MOVE), b) vytváření minimálních požadavků na kvalitu opětovně používané vody v EU (GŘ ENV) a c) revize směrnice o čistých a energeticky účinných silničních vozidlech (GŘ MOVE). Kromě toho GŘ REGIO nabízí školení v oblasti hodnocení územního dopadu a aktivně přispívá ke zlepšení dostupnosti dat a metodik pro provádění zhodnocení územního dopadu. Konkrétně přispělo k vývoji webových nástrojů, které umožňují přístup k dostupným územním datům i jejich vizualizaci. Například platforma pro sdílení městských dat<sup>5</sup> zajišťuje přístup k informacím o evropských městech a okolních regionech a územní panel<sup>6</sup> nabízí interaktivní rozhraní pro vyžádání a porovnávání informací na různých územních úrovních (stát, region, podoblast).

5) <http://urban.jrc.ec.europa.eu>

6) <http://urban.jrc.ec.europa.eu/t-board/index.html>

## Partnerství

V oblasti hodnocení územního dopadu spolupracuje GŘ Regio velice úzce s Evropským výborem regionů a bezpočtem měst a regionálních sdružení, jako jsou Rada evropských obcí a regionů, Eurocities, Konference nejvzdálenějších přímořských regionů a mnohé další.

## Obchodní nástroje

Dopad na území lze posoudit využitím kvantitativních a kvalitativních metod, jako je RHOMOLO<sup>7</sup>, model Evropské komise, který simuluje dopad na politiky EU podle sektoru, regionu a období, a který pomáhá tvůrcům politik při posuzování investic, reforem a strukturálních změn v ekonomice. Modelovací platforma LUISA<sup>8</sup> poskytuje pravidelně aktualizované projekce „územního referenčního scénáře“ (v souladu s dlouhodobými projekcemi Eurostatu a ECFIN), které simulují dopady zavedených evropských politik na územní rozsah s ohledem na udržitelnost a územní soudržnost. Také podporuje kvantitativní zhodnocení územního dopadu konkrétních „na míru šitých“ politických opatření napříč širokým spektrem ukazatelů a výsledky pak lze sloučit na kterékoli územní úrovni. Nástroj rychlého výzkumu ESPON<sup>9</sup> je nákladově efektivní metodika s rychlou implementací, která zapojuje zúčastněné strany z měst a regionů.

Schválené metodiky zhodnocení územního dopadu jsou nyní součástí programu zlepšování právní úpravy<sup>10</sup>, který představuje pracovní rámec pro transparentní navrhování a posuzování evropských politik a zákonů, a to na základě dokladů a informací od občanů a zúčastněných stran.

Zhodnocení územního dopadu může EU pomoci znovu se přiblížit svým občanům. Je třeba vzít v úvahu dopad evropské legislativy na regiony v celé Evropě i různorodé podmínky ve městech, venkovských oblastech, nejvzdálenějších regionech, příhraničních oblastech, horách, ostrovech apod.

## KONTAKTUJTE NÁS

REGIO-URBAN-TERRITORIAL@ec.europa.eu

7) <http://rhomolo.jrc.ec.europa.eu/>

8) <https://ec.europa.eu/jrc/en/luisa/>

9) <https://www.espon.eu/tools-maps/espon-tia-tool>

10) <http://europa.eu/lqc96cf>



## Fondy EHP a Norska podporují politiku soudržnosti EU a činí tak Evropu silnější

Fondy EHP a Norska jsou finanční příspěvky Islandu, Lichtenštejnska a Norska na podporu evropské solidarity a soudržnosti. V programovém období 2014–2021 bylo na projekty poskytnuto 2,8 miliardy EUR, což posílilo investice EU ve střední a jižní Evropě.

Island, Lichtenštejnsko a Norsko úzce spolupracují s EU a jsou součástí jednotného trhu na základě Dohody o Evropském hospodářském prostoru (EHP). To zahrnuje společný cíl snížit sociální a ekonomické rozdíly napříč EHP.

K tomu tyto země přispívají prostřednictvím fondů EHP a Norska. Tyto fondy stejně jako fond soudržnosti EU podporují ty členské státy EU, jejichž hrubý národní důchod na obyvatele činí méně než 90% průměru EU. Jejich priority odrážejí priority EU: zelená, konkurenceschopná Evropa podporující začlenění.

Fondy EHP/Norska nedávno v souladu s prioritami EU pro současné období financování zřídily regionální fondy, jejichž cílem řešit nezaměstnanost mladých lidí a podporovat přeshraniční spolupráci.

### Dosažení maximálního účinku

Na začátku programového období každá přijímací země navrhne ve dvoustranném memorandu o porozumění s dárcovskou zemí priority pro investice. Během jednání probíhají konzultace s Evropskou komisí, aby se zabránilo duplicitě a aby bylo zajištěno, že financování bude mířit tam, kde bude mít

největší vliv. Programy prováděné v rámci těchto fondů musí odpovídat pravidlům EU i normám v oblasti lidských práv, řádné správy, udržitelného rozvoje a rovnosti žen a mužů.

Fondy EU a fondy EHP se navzájem doplňují a obvykle jsou spravovány stejným řídicím orgánem na vnitrostátní úrovni. Jeden fond může podporovat druhý, například podporou růstu pilotního projektu či financováním jiného aspektu stejného projektu. Fondy také financují projekty, u kterých je obtížné najít financování na úrovni EU nebo vnitrostátní úrovni, aby se zabránilo duplicitě. Fondy EU i fondy EHP úspěšně podporují využívání jiných zdrojů veřejného a soukromého financování.

Hlavním cílem fondů je posílit dvoustranné vztahy mezi Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem a přijímacími zeměmi. Jejich priority reagují na společné evropské problémy, díky čemuž mají dárcovské a přijímací země zkušenosti a také zájem o spolupráci. Fondy jsou vyčleněny na usnadnění a podporu dvoustranných partnerství mezi veřejnými institucemi, soukromými společnostmi, nevládními organizacemi a výzkumnými institucemi na všech úrovních. V každém programovém období jsou podporovány tisíce projektů, například spolupráce při výzkumu, společné projekty malých a středních podniků nebo vzájemné výměny a školení zaměstnanců.

## Podpora demokracie

Charakteristickým rysem fondů EHP je to, že nejméně 10 % finančních prostředků je přímo určeno organizacím občanské společnosti v každé z přijímacích zemí. Cílem je vytvořit dlouhodobou udržitelnost a kapacitu sektoru občanské společnosti při podpoře demokratické účasti, aktivního občanství a lidských práv.

Rada Evropy, OECD a Agentura EU pro základní práva jsou partnery několika programů a projektů a přispívají svými odbornými znalostmi v oblasti boje proti diskriminaci, sociálního začleňování, hospodářského rozvoje a řádné správy. V mnoha přijímacích zemích je mimořádným zájmem fondů posílit postavení ohrožených skupin a menšin, například romské populace. ■

## DALŠÍ INFORMACE

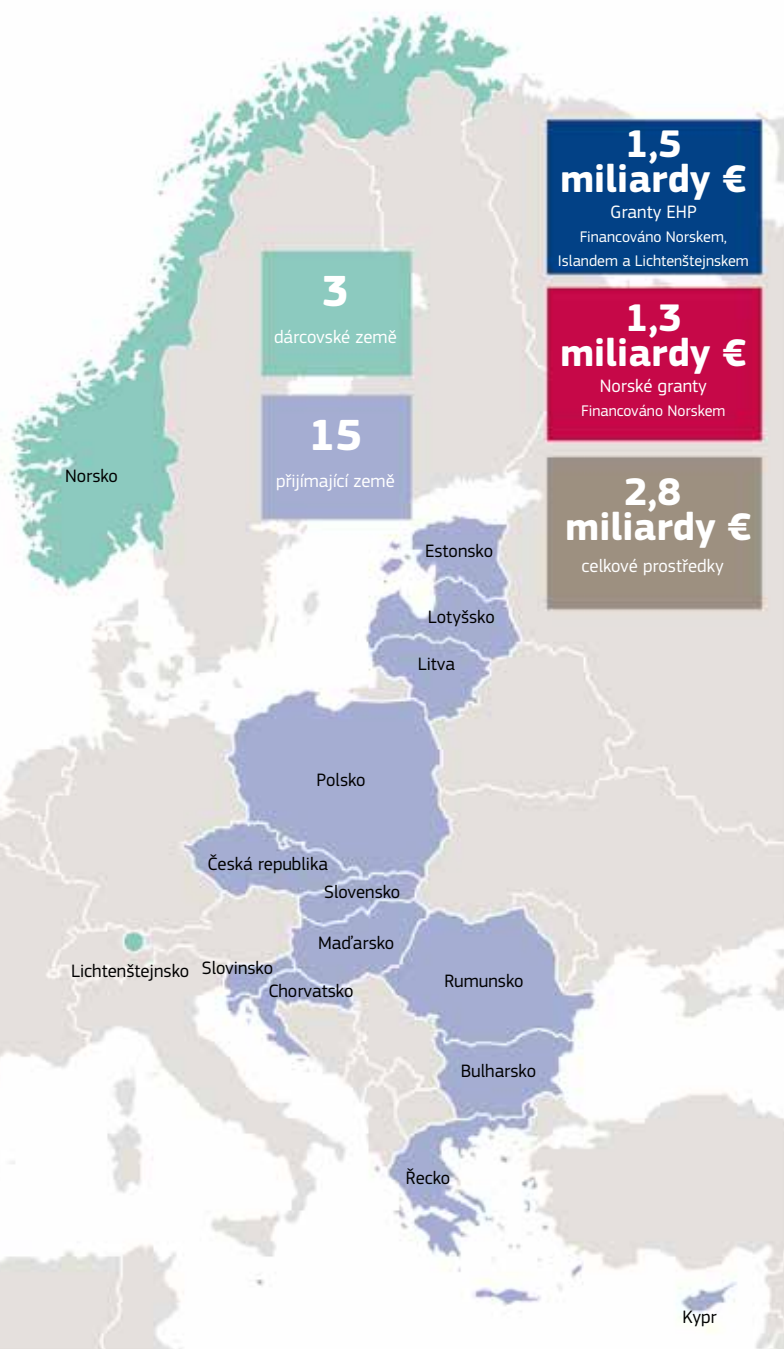
<http://www.eeagrants.com>

## Společně pracujeme na ekologické a konkurenceschopné Evropě podporující začlenění

### Přijímající země (miliony €), 2014–2021

Země	Granty EHP	Granty Norska	Celkem
Bulharsko	115,0 €	95,1 €	210,1 €
Chorvatsko	56,8 €	46,6 €	103,4 €
Kypr	6,4 €	5,1 €	11,5 €
Česká republika	95,5 €	89,0 €	184,5 €
Estonsko	32,3 €	35,7 €	68,0 €
Řecko	116,7 €	-	116,7 €
Maďarsko	108,9 €	105,7 €	214,6 €
Lotyšsko	50,2 €	51,9 €	102,1 €
Litva	56,2 €	61,4 €	117,6 €
Malta	4,4 €	3,6 €	8,0 €
Polsko	397,8 €	411,5 €	809,3 €
Portugalsko	102,7 €	-	102,7 €
Rumunsko	275,2 €	227,3 €	502,5 €
Slovensko	54,9 €	58,2 €	113,1 €
Slovinsko	19,9 €	17,8 €	37,7 €
Regionální fondy	55,2 €	44,8 €	100,0 €
<b>Celkem</b>	<b>1 548,1 €</b>	<b>1 253,7 €</b>	<b>801,8 €</b>

\* Granty EHP jsou financovány všemi třemi dárci a příspěvky jsou založené na jejich HDP. Odhadovaný podíl příspěvků: Norsko (96%), Island (3%) a Lichtenštejnsko (1%).



# Podpora občanské společnosti



*Georgi Stoytchev, výkonný ředitel Institutu otevřené společnosti (Open Society Institute, OSI-Sofia), čtenářům časopisu Panorama vysvětluje, jak granty EHP pomáhají občanské společnosti v Bulharsku.*

## *Jakou roli hraje OSI při správě grantů EHP pro občanskou společnost v Bulharsku?*

OSI-Sofia je součástí sdružení, které v Bulharsku řídí fond Active Citizens Fund – program grantů EHP pro občanskou společnost na období 2014–2021. Tento fond bude jedním z nejdůležitějších finančních zdrojů pro bulharské organizace občanské společnosti (OOS). Na projekty poskytne 15,5 milionu EUR. Přes 85 % předkladatelů projektů je přesvědčeno, že se jejich způsobilost zvětšila díky účasti v předchozím období. První otevřená výzva k návrhům bude oznámena letos.

## *Jak granty EHP pomáhají zaměřit se na priority občanské společnosti v Bulharsku?*

Bulharsko čelí různým problémům, včetně relativně nízké úrovně zapojení občanů, podkopané důvěry v demokratické instituce a omezování svobody sdělovacích prostředků. Také se věnujeme problémům spojených s chudobou, nenávisťnými projevy a integrací Romů, žadatelů o azyl a dalších zranitelných skupin. Fond Active Citizens Fund rozvíjí dlouho-

» Granty EHP budou jedním z nejdůležitějších finančních zdrojů pro bulharské organizace občanské společnosti. Na projekty poskytnou 15,5 milionu EUR. «

dobou udržitelnost a výkonnost sektoru občanské společnosti a podporuje demokratické zapojení, aktivní občanství a lidská práva. Na projekty, které přispívají k začleňování Romů, se vyčlenilo minimálně 10 % z celkového rozpočtu.

## *Jak se finance EU a EHP doplňují v praxi?*

Právě zavádíme podpůrný výzkumný projekt financovaný z evropského rozpočtu, který má pomoci zranitelným sociálním skupinám získat přístup k právní pomoci

ve fázi vyšetřování. Státní úřad pro právní pomoc slouží jako partner projektu a je podporován granty EHP. OOS v Bulharsku tedy mají při snaze o reformu soudnictví užitek z obou proudů finanční pomoci.

Dalším příkladem je výzkum OOS, který v rámci iniciativy financované z evropského rozpočtu bude vytvářet doporučení ohledně politik, aby se pro mladé Romy zlepšila dostupnost kvalitních pracovních míst v soukromém sektoru. To doplňuje cíl grantů EHP posílit postavení zranitelných skupin prostřednictvím opatření, jako je snazší přístup ke vzdělání, práci a účasti na rozhodování.

## *Jak financování pomohlo posílit dvoustranné vztahy?*

Granty EHP umožňují organizacím občanské společnosti a dárcovským zemím rozvíjet a implementovat společné projekty. Za více než čtyři roky se jich uspořádalo přes 50, včetně seminářů, kde se mohou sdílet zkušenosti a poznatky. Více než polovina předkladatelů projektů, kteří měli v Bulharsku z grantů EHP užitek, uvedlo, že se v důsledku toho dozvěděli více o Norsku, Islandu a Lichtenštejnsku. ■





## POSÍLENÍ ZÁKLADNÍCH PRÁV V ŘECKU

Azylový program z grantů EHP financuje 80 tlumočnicků a několik dalších pracovníků v centru služeb pro azylanty v Řecku. Díky většímu počtu pracovníků se počet zpracovaných případů zvýšil o 20–25%. Norské ředitelství pro přistěhovalce, partner programu, úzce spolupracuje s řeckými úřady a sdílí své zkušenosti se zpracováním žádostí o azyl a s provozem přijímacích středisek. Finanční prostředky EHP doplňují finanční podporu EU v té samé oblasti a přispívají tak ke společnému cíli – dobře fungujícímu společnému evropskému azylovému systému.

<https://eeagrants.org/News/2016/Funding-lifeline-for-Greek-asylum-service#story>

„Pečovat o tyto lidi a poskytovat jim ochranu je investicí do budoucnosti. Dávat je pro mě maličkost, ale pro lidi, kterým pomáháme, je to velká věc.“

*George Maragoudakis,  
tlumočnick řecké  
azylové služby*

## SPOLEČNÝ VÝZKUM TÝKAJÍCÍ SE ZACHYCOVÁNÍ A SKLADOVÁNÍ UHLÍKU V POLSKU

Slezská technologická univerzita v Polsku a energetický výzkum SINTEF v Norsku spojily síly, aby vyvinuly technologii spalování, která používá čistý kyslík a nižší teplotu spalování. Tato technika zvyšuje účinnost kotle, snižuje znečišťování dusíkem a usnadňuje zachycování uhlíku.

Intenzivní sdílení dat a výměna poznatků vedly k lepšímu porozumění a novým nápadům, jak problémy řešit, a odkryly nové oblasti pro výzkum. Tito partneři budou v úspěšné spolupráci pokračovat v rámci projektu Horizont 2020 CHEERS financovaného EU, který se zaměřuje na technologii zachycování a skladování uhlíku druhé generace, s cílem snížit emise.

<http://www.mocca.itc.polsl.pl/>

## PODPORA PRO STRATEGICKÉ SOUDNÍ SPORY V ESTONSKU

Strategické soudní spory jsou soudní spory, které se dostanou k soudu s cílem dosáhnout změny zákona. Estonské středisko pro lidská práva pořádalo školení a workshopy zaměřené na využívání tohoto nástroje obhajoby s cílem zlepšit ochranu práv zranitelných skupin v oblasti rovného zacházení a migrace. Strategické rady a zkušenosti poskytla norská Organizace proti veřejné diskriminaci. Organizace nyní zkoumají budoucí příležitosti ke spolupráci v oblasti obhajoby na bázi výzkumu, a to v rámci výzkumného programu EU Horizont 2020.

<https://humanrights.ee/en/topics-main/vordne-kohtlemine/strategic-litigation/>

# Integrovaný zásah ve správě městských odpadních vod



**Theodoros Karypidis, guvernér Západní Makedonie, vysvětluje, jak se úspěšný projekt správy městských odpadních vod v jeho regionu stal pilotním projektem pro celé Řecko.**

**S**práva městských odpadních vod je problémem v mnoha částech Řecka a region Západní Makedonie není výjimkou. Místní orgány a agentura pro regionální rozvoj ANKO S.A. se společně snažily zjistit velikost problému. S podporou Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) vytvořily a zavedly strategii s rozpočtem 40 milionů EUR, která by se s problémem měla vypořádat celostně. Tento projekt zahrnuje do celkového obchodního plánu pro Západní Makedonii zásadu EU o trvalé udržitelnosti.

## Podnikatelský plán

Náš přístup k integrované správě městských odpadních vod se odrazil v nedávné iniciativě DG REGIO, která vypracovala a zavedla vnitrostátní podnikatelský plán pro tento sektor. Jeho cílem je prozkoumat, vybudovat a zajistit provoz infrastruktury odpadních vod (kanalizační síť a zařízení na čištění odpadních vod) pro osídlení s počtem obyvatel mezi 2000 a 15 000 (tzv. „aglomerace kategorie 3“) v Řecku.

Evropská unie financuje rozvoj 13 regionálních integrovaných plánů správy odpadních vod založených na modelu kooperativní správy. Ústřední, regionální a místní orgány prosazují zavedení s provozní podporou vnitrostátního technického sekretariátu zřízeného výhradně pro tento účel.

Cílem Komise je mobilizace finančních prostředků ve výši přesahující 1 miliardu EUR, aby Řecko mohlo zcela splňovat požadavky evropské směrnice o městských odpadních vodách a vyhnout se placení dalších pokut za nesplnění požadavků. Region Západní Makedonie – a já osobně – budeme pracovat na splnění tohoto cíle sdílením našich zkušeností s příslušnými orgány jinde.

## Na místní úrovni

Místní samospráva regionu věří ve svou roli coby „patrona vývoje“, neboť ví, že koncepce i zavedení těchto změn přesáhne délku jednoho vládního období i programového období EU.

Naše dlouhodobá vize se proto rozdělila do fází podle rozsahu problému, zúčastněných obcí a dosaženého stupně zavedení. Díky našemu trvalému spojení a vzájemnému vztahu a osvědčeným způsobům realizace projektu se naše intervence a rozhodnutí o využití půdy zaměřují na společné dobro.

Stejně zásady byly uplatněny při koncipování integrované správy městských odpadních vod ve skupinách osídlení, ze začátku v Kozani a poté ve zbývajících třech prefekturách regionu.

Velké městské aglomerace byly propojeny s menšími obcemi v systému pro dopravu a správu městských odpadních vod. Současně byly menší obce seskupeny do samostatných jednotek, aby vytvořily osídlení kategorie 3.

Pro tuto metodiku bylo klíčové participační plánování, přepracování, přizpůsobení, hodnocení a přeprogramování celkového plánu a její místní implementace. Tento postup byl posílen dohodou místních obyvatel regionu a aktivní účastí místních samospráv a technických a dalších služeb, které spolupracují s ústředními a regionálními ředitelstvími. Rozhodující bylo také zapojení společnosti ANKO S.A. od počáteční fáze návrhu až po zkušební provoz čističek odpadních vod.

V současné době provádíme překrývající se fáze výstavby a dočasný provoz projektů dokončených v rámci národního strategického referenčního rámce pro období 2007–2013, zatímco probíhá realizace zbývajících projektů v programech programového období 2014–2020.

Jakmile budou tyto projekty dokončeny, bude region Západní Makedonie plně v souladu s ustanoveními právního rámce a bude zářivým příkladem na vnitrostátní úrovni. Náš průkopnický plán poslouží přibližně 90% populace prefektury Kozani.

Kromě toho je plánování téměř dokončené pro interní i externí síť odpadních vod u seskupených osad, které budou využívat čističek odpadních vod kategorie 3 nebo místních řešení.

Vyvíjíme také integrovaný plán pro správu biologicky ošetřovaných kalů a pracujeme na efektivní a jednotné správě a provozu čističek odpadních vod v celém regionu Západní Makedonie.

Je zřejmé, že máme strategii, využíváme participační postupy, zaměřujeme se na životní prostředí, udržitelnost a kvalitu života, poskytujeme technickou podporu pro náš plán a nadále stanovujeme nové inovativní cíle pro zlepšení úlohy místní správy. ■

*Theodoros Karypidis, guvernér Západní Makedonie*

## ČISTIČKA ODPADNÍCH VOD VELVENTOS

Tato čistička odpadních vod zahájila svou činnost v roce 2016 a může sloužit až 5400 obyvatel. Čištění odpadních vod se provádí pomocí procesu s prodlouženým provzdušňováním aktivovaného kalu se současnou stabilizací kalu a paralelní nitrifikací, denitrifikací a odvodněním odpadních vod. Tento projekt byl financován operačním programem „Životního prostředí a udržitelného rozvoje“.



## ČISTIČKA ODPADNÍCH VOD SERVIA



Tento projekt, který může posloužit až 7500 obyvatel, právě prochází zkušebním obdobím. Čištění odpadních vod se provádí pomocí procesu s prodlouženým provzdušňováním aktivovaného kalu se současnou stabilizací kalu a paralelní nitrifikací, denitrifikací a odvodněním odpadních vod. Tento projekt je financován operačním programem „Životního prostředí a udržitelného rozvoje“.



PROJEKTY

# VÝZNAMNÁ OBNOVA RAKOUSKÉ PAMÁTKY

INVESTICE CELKEM  
1 665 000 EUR

PŘÍSPĚVEK EU  
326 700 EUR

**Hrad Heinfels, který se nachází v horách rakouského Východního Tyrolska, prochází rozsáhlou rekonstrukcí díky projektu, který podpořil Evropský fond pro regionální rozvoj. Po dokončení bude hrad otevřen veřejnosti, stejně jako další dvě památky v sousední Itálii, které také získaly finanční prostředky pomocí stejného programu.**

**T**ato historická památka stojí na kopci s výhledem na vesnici nesoucí stejný název. O opevnění existují zmínky již z roku 1243 a i když exteriér hradu Heinfels zůstává imponantní, interiér se prakticky rozpadá.

Tuto situaci by měl změnit pomocí stavebních prací, které poběží až do roku 2019, plán obnovy. Ten zahrnuje rekonstrukci rozpadlých zdí a propadlých stropů a obnovu fasád. Rekonstrukce – či případná výměna – čeká i stávající okna a dveře.

Kromě toho bude místní kaple přeměněna na specializované muzeum. Součástí rekonstrukce je také údržba vnitřních konstrukcí a omítky. Veřejná přístupnost byla zajištěna prostřednictvím projektu EFRR, přestože druhá fáze rozvoje slibuje koncepci zaměřenou na dlouhodobé využití budovy.

## Okolní významné památky

Kromě hradu Heinfels se díky širšímu projektu „Towers and Castles“ (Věže a hrady) obnovují i další dvě výjimečné budovy. Magnifica Comunità v Cadore a Feltre ve Feltrinu se nachází v sousední severoitalské provincii Belluno. Stejně jako hrad Heinfels i tyto budovy hrají důležitou roli v místní kulturní identitě a jsou oblíbenými turistickými atrakcemi.

Rekonstrukční práce se odvíjí od potřeb jednotlivých budov, které jsou v různých stupních havarijního stavu. Obecně lze však říct, že cílem je zpřístupnit každou budovu široké veřejnosti a umožnit pořádání výstav, které by ilustrovaly místní historii.

Práce prováděné v rámci tohoto přeshraničního projektu umožní také porovnání různých pracovních přístupů a technik používaných kvalifikovanými řemeslníky. Probíhající rekonstrukce také navštíví studenti z místních odborných škol a zúčastní se zde workshopů, studijních seminářů a praktických cvičení rekonstrukcí.

Jádrem společné komunikační kampaně, která připomene kulturní význam památek a méně známé architektonické prvky, bude propagace budov a obnoveného přístupu pro místní obyvatele i pro turisty. Cestovní ruch bude dále podpořen vytvořením přeshraniční kulturní sítě. ■

---

## DALŠÍ INFORMACE

<http://burg-heinfels.com/index.php/de/>

## PROJEKTY

# PŘESTAVBA LETIŠTĚ ZVYŠUJE BEZPEČNOST – A CHRÁNÍ PROSTŘEDÍ

INVESTICE CELKEM  
70 000 000 EUR

PŘÍSPĚVEK EU  
35 000 000 EUR

**Estonské letiště v Tallinu prochází rekonstrukcí za 70 milionů EUR, která přispěje ke zvýšení bezpečnosti letů a zároveň zmírní negativních dopady provozu letiště a infrastruktury na okolní prostředí.**

**T**ento program, který získal příspěvek z Fondu soudržnosti ve výši 35 milionů EUR, zavede řadu nových systémů a zařízení, které budou instalované na východním a jižním křídle letiště.

Zavedení systémů pro zachycování dešťové vody, odvodňování, zachycování sněhu a odmrazování pomůže snížit dopad na životní prostředí, ke kterému dochází vlivem znečištění povrchových a podzemních vod. Letiště také využívá aktualizované světelné infrastruktury, která umožní implementaci navigačního systému CAT 2. Tento systém dává pilotům větší prostor k používání jejich nástrojů k bezpečnému přistání i při špatné viditelnosti.

## Vyšší účinnost

Bezpečnostní zóna letištní přistávací dráhy má být během tohoto projektu posílena. Tyto změny společně s novým systémem osvětlení letiště umožní letišti Tallinn splnit požadavky na infrastrukturu Evropské agentury pro bezpečnost letectví (EASA). Nákup nových technologií a bezpečnostních zařízení pro přistávací dráhu navíc umožní efektivnější údržbu rekonstruované a doplňkové infrastruktury.

Změny provedené během tohoto projektu umožní nasměrovat odlety a přistávání letadel dále od hranice nedalekého jezera Ülemiste a zvýšit jejich přistávací výšku nad městem Tallinn a zmíněným jezerem. Tím se sníží znečištění hlukem v okolních oblastech.

Dokončení tohoto projektu se plánuje na rok 2020. Tyto práce vychází z předchozích projektů podpořených Fondem soudržnosti, jejichž cílem byla modernizace a rozšíření největšího estonského letiště. Realizace dokončená v roce 2008 zahrnovala rekonstrukci pojezdových a odbavovacích ploch letiště, zdvojnásobení velikosti a komplexní modernizaci budovy terminálu ve tvaru T. V rámci této investice byla také posílena bezpečnostní zařízení, vznikly nové nástupní mosty a nové odbavovací přepážky a byl zde zaveden bezdrátový internet.

Opatření podporovaná Fondem soudržnosti pomohla letišti v Tallinnu zvýšit jeho kapacitu, čímž se každý rok počet odbavených cestujících zvýší asi o 2,5 milionu. ■

## DALŠÍ INFORMACE

<http://www.struktuurifondid.ee/eng/edulood#!projekt-37003>

# NEJVYŠŠÍ OCENĚNÍ ZA PROJEKT ROZVOJE ŠIROKOPÁSMOVÝCH SÍTÍ NA ŘECKÉM VENKOVĚ

**INVESTICE CELKEM  
199 715 800 EUR**

**PŘÍSPĚVEK EU  
161 061 000 EUR**

**Jako jeden z pěti vítězů cen European Broadband Awards 2017 byl vybrán projekt, který přinesl kvalitní internetové připojení do „bílých venkovských oblastí“ v Řecku.**

**„R**ozvoj širokopásmových sítí v bílých venkovských oblastech Řecka“ je vnitrostátní iniciativa podporovaná z fondů EU, která poskytuje zemi infrastrukturní pokrytí a cenově dostupné připojení. Z tohoto projektu má prospěch přibližně 5077 osad a více než 500 000 občanů ve vzdálených a znevýhodněných oblastech v severních, centrálních a jižních regionech Řecka.

Tento projekt překlenuje rozdíly v širokopásmovém připojení mezi většinou hornatými, ostrovními a pohraničními oblastmi a zbytkem země. Dříve tyto rozptýlené správní oblasti neměly žádné spojení s digitálním světem, protože komerční společnosti se kvůli špatné návratnosti zdráhaly do širokopásmového připojení investovat.

Podpora z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) pomohla řecké vládě zajistit vysokokapacitní síť díky partnerství veřejného a soukromého sektoru. Uživatelé mohou očekávat přístup k internetu se šířkou pásma až 30 Mb/s a po postupném vylepšení služby až 50 Mb/s.

## Hospodářské a sociální přínosy

Doufáme, že nová širokopásmová síť podpoří sociální soudržnost a poskytne chudším oblastem hospodářskou podporu. Dostupná a funkční infrastruktura IT může zvýšit životaschopnost podnikatelských činností a motivovat obyvatele, zejména

mladou generaci, aby zůstali a nestěhovali se do hustěji obydlených oblastí. Odhady ukazují, že zvýšením širokopásmového připojení o 8 % by hospodářství těchto řídko osídlených oblastí mohlo posílit o 1,2 %.

Přístup k tak rozsáhlé širokopásmové vysokokapacitní síti by měl rovněž podpořit rozvoj malých podniků a otevřít občanům široké spektrum možností práce na dálku. Z této investice navíc plynou i velké výhody pro zemědělský sektor. Pomůže zemědělcům zvýšit jejich produkci a poskytne společnostem okamžitý přístup k cenám na trhu s ovocem, neboť zavedení nových informačních technologií výrazně usnadní jejich provoz. Z lepšího širokopásmového připojení bude těžit i kultura a cestovní ruch.

Vzdělávací sektor již díky této investici sklízí konkrétní výsledky. Školy ve vzdálených horských oblastech v prefektuře Pella v severním Řecku nyní mohou díky spolehlivému širokopásmovému připojení ve školních dílnách používat vzdělávací digitální média. Pokračování tohoto projektu bude spolufinancováno finančními prostředky na období 2014–2020 s cílem pokrýt zbývající bílé oblasti napříč celým Řeckem.

Tento projekt získal cenu European Broadband Awards 3. kategorie: „Územní soudržnost v odlehlých a venkovských oblastech“. Cenu uděluje Generální ředitelství pro komunikační síť, obsah a technologie. ■

## DALŠÍ INFORMACE

<http://bit.ly/2ohCPn1>



Projekt Road Trip je projektem cestování po Evropě, v rámci něhož se 8 osob vydá na 4 trasy (středozemní, atlantická, podunajská, baltská) přes celý kontinent ve dnech 14. dubna až 25. srpna 2018.

Čtyři dvojice se vydají na evropský roadtrip v dodávce. Cestou se budou setkávat s místními lidmi a zažívat místní „cvrkot“, objevovat projekty, které mění život lidí k lepšímu, a objevovat neznámá místa a nádherné scenérie.

+ SLEDUJTE NÁS

[www.roadtripproject.eu](http://www.roadtripproject.eu)

## PŘIPRAVOVANÉ AKCE

### 24. KVĚTNA

Brusel (BE)

**Konference na vysoké úrovni na téma „Řádná správa a politika soudržnosti EU“**

### 24.–25. KVĚTNA

Katánie (IT)

**3. výroční fórum strategie EU pro jadransko-jónský region (EUSAIR)**

### 3.–5. ČERVNA

Tallinn (EE)

**9. výroční fórum strategie EU pro region Baltského moře (EUSBSR)**

### 8.–11. ŘÍJNA

Brusel (BE)

**Evropský týden regionů a měst**

Více informací o těchto událostech lze nalézt na stránkách Inforegio v oddílu Agenda:  
[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/cs/newsroom/events/](http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/newsroom/events/)

#### PRÁVNÍ INFORMACE

Evropská komise ani žádná osoba za ni jednajících nenesou odpovědnost za použití následujících informací.

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2018

PDF: ISSN 1725-8197

© Evropská unie, 2018

Opětovné používání je povoleno za podmínky uvedení zdroje.

Zásady týkající se opětovného používání dokumentů Evropské komise upravuje rozhodnutí 2011/833/EU (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39).

Pokud jde o použití či reprodukci fotografií či jiného materiálu, na něž se nevztahují autorská práva EU, je nutné požádat o povolení přímo vlastníky autorských práv.

Printed in Belgium

Tento časopis je tištěn v angličtině, francouzštině, němčině, bulharštině, řečtině, španělštině, italštině, polštině a rumunštině na recyklovaném papíře. Je k dispozici on-line ve 22 jazycích na adrese: [http://ec.europa.eu/regional\\_policy/cs/information/publications/panorama-magazine/](http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/information/publications/panorama-magazine/)

Uzávěrka obsahu tohoto vydání proběhla v březnu 2018.

#### FOTOGRAFIE (STR.):

Obálka: © Evropská unie

Strana 3: © Evropská unie

Strana 4: © Ministère de la cohésion des territoires, Francie

Strana 5: © iStock/deepblue4you

Strana 6: © iStock/tolgaildin

Strana 7: © Torskal

Strana 10: © Evropská unie

Strana 11: © Gabrijela Žalac, ministryně pro místní rozvoj a fondy EU v Chorvatsku

Strana 12: © Spolková země Severní Porýní-Vestfálsko, Německo

Strana 13: © Spolková země Severní Porýní-Vestfálsko, Německo

Strana 14: © Spolková země Severní Porýní-Vestfálsko, Německo

Strana 17: © Spolková země Severní Porýní-Vestfálsko, Německo

Strana 18: © InVerSiV

Strana 19: © Spolková země Severní Porýní-Vestfálsko, Německo

Strana 20: © Spolková země Braniborsko, Německo

Strana 21: © Konference nejvzdálenějších přímořských regionů

Strana 22: © Konference měst atlantického oblouku

Strana 25: © Bio-Incubator Leuven; © Община Габрово

Strana 26: Centrum excellence IT4Innovations © Michal Novotný; GeoCenter Mons Klint © Evropská unie

Strana 27: EEnergieberg © Stadtreinigung Hamburg; SMIT © Centrum pro IT a vývoj při Ministerstvu vnitra, Estonsko

Strana 28: Migranti EPIC © EPIC; © Tunely Tempi

Strana 29: Institut pro hydrauliku a životní prostředí © IHCantabria; Mont Saint Michel © AdobeStock

Strana 30: Letiště v Dubrovniku © Damir Žižić a Dean Tošović; Pompei © Parco archeologico di Pompei

Strana 31: Školní projekt na Kypru © Έργη Ιωαννίνδου; Koncertní hala Lielais dzintars © Evropská unie

Strana 32: Nemocnice Sanarisked © Marjan Kulieša a Raimondas Urbakavičius; Numerical © Numerical

Strana 33: Čtvrť Magdolna © REV8 PLC; Vnitrostátní interaktivní vědecké centrum © Explora

Strana 34: 3 D Printer © Aectual; Wasserlabor @ Dream RRM

Strana 35: Trať E30 © Włodzimierz Włoch;

Kastelo © Evropská unie

Strana 36: ELI-NP © Evropská unie; Fakulta chemie © David Lotrič

Strana 37: DIKDA © Slovenská národná knižnica; © 66Aika) © Kalle Kataila

Strana 38: Chytré inovace v oblasti klimatu © Robert Rundberget; Londýnský ekologický fond © LEEF

Strana 39: Euroregion Maas-Rhein © EMROD; Teaching Divided Histories © Nerve Centre

Strana 53: © Evropská unie

Strana 54: © iStock/Ramberg

Strana 56: © Granty EHP

Strana 57: © Christophe Vander Eecken

Strany 58, 59: © Region Západní Makedonie

Strana 60: © Burg Heinfels Museumsverein

Strana 61: © Letiště v Tallinu

Strana 62: © Ministerstvo pro digitální politiku, telekomunikace a média, Řecko

# ZŮSTAŇTE VE SPOJENÍ



[ec.europa.eu/regional\\_policy](http://ec.europa.eu/regional_policy)  
[cohesiondata.ec.europa.eu](http://cohesiondata.ec.europa.eu)



@EU\_Regional  
#CohesionPolicy | #ESIFunds



EUinmyregion



[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)



RegioNetwork



[ec.europa.eu/commission/2014-2019/  
cretu\\_en](http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en)  
@CorinaCretuEU



■ Úřad pro publikace

Evropská komise  
Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku  
Komunikace – Agnès Monfret  
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel  
E-mail: [regio-panorama@ec.europa.eu](mailto:regio-panorama@ec.europa.eu)